

IZVJEŠĆE

O ŽENAMA S INVALIDITETOM U REPUBLICI HRVATSKOJ

HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO

prosinac 2023. g.

**HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO
SLUŽBA ZA JAVNO ZDRAVSTVO
Zagreb, Rockefellerova 7**

IZVJEŠĆE

O ŽENAMA S INVALIDITETOM U REPUBLICI HRVATSKOJ

Autor:

doc. dr. sc. Tomislav Benjak, dr. med.
specijalist javnog zdravstva, znanstveni suradnik

Suradnici:

Martina Ivanić, dipl. med. sestra
Mario Mijić
Natalie-Tanja Petreski
Manuela Radošević
Sandra Šafarić Tićak, inf.
dr. sc. Ana Vuljanić, prof., univ. mag. admin. sanit.

Zagreb, prosinac 2023. godine

SADRŽAJ:

UVOD	4
1. REPUBLIKA HRVATSKA	5
1.1. Opći sociodemografski podaci	5
1.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	7
2. BJELOVARSKO-BILOGORSKA ŽUPANIJA	10
2.1. Opći sociodemografski podaci	10
2.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	11
3. BRODSKO-POSAVSKA ŽUPANIJA	15
3.1. Opći sociodemografski podaci	15
3.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	16
4. DUBROVAČKO-NERETVANSKA ŽUPANIJA	20
4.1. Opći sociodemografski podaci	20
4.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	21
5. GRAD ZAGREB	25
5.1. Opći sociodemografski podaci	25
5.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	25
6. ISTARSKA ŽUPANIJA	29
6.1. Opći sociodemografski podaci	29
6.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	31
7. KARLOVAČKA ŽUPANIJA	34
7.1. Opći sociodemografski podaci	34
7.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	35
8. KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA ŽUPANIJA	39
8.1. Opći sociodemografski podaci	39
8.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	40
9. KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA	44
9.1. Opći sociodemografski podaci	44
9.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	46
10. LIČKO-SENJSKA ŽUPANIJA	49
10.1. Opći sociodemografski podaci	49
10.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	50
11. MEĐIMURSKA ŽUPANIJA	53
11.1. Opći sociodemografski podaci	53
11.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	54
12. OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA	58
12.1. Opći sociodemografski podaci	58
12.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	60
13. POŽEŠKO-SLAVONSKA ŽUPANIJA	63
13.1. Opći sociodemografski podaci	63
13.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	64
14. PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA	67
14.1. Opći sociodemografski podaci	67
14.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	69
15. SISAČKO-MOSLAVAČKA ŽUPANIJA	72
15.1. Opći sociodemografski podaci	72
15.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	73
16. SPLITSKO-DALMATINSKA ŽUPANIJA	77
16.1. Opći sociodemografski podaci	77
16.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	80
17. ŠIBENSKO-KNINSKA ŽUPANIJA	83
17.1. Opći sociodemografski podaci	83
17.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	84
18. VARAŽDINSKA ŽUPANIJA	88
18.1. Opći sociodemografski podaci	88
18.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	89

19. VIROVITIČKO-PODRAVSKA ŽUPANIJA	93
19.1. Opći sociodemografski podaci	93
19.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	94
20. VUKOVARSKO-SRIJEMSKA ŽUPANIJA	97
20.1. Opći sociodemografski podaci	97
20.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	98
21. ZADARSKA ŽUPANIJA	102
21.1. Opći sociodemografski podaci	102
21.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	104
22. ZAGREBAČKA ŽUPANIJA	107
22.1. Opći sociodemografski podaci	107
22.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	109

Uvod

Prema procjenama Ujedinjenih naroda (UN) problem invalidnosti je mnogo rašireniji nego što se inače misli: od deset stanovnika svake zemlje bar je jedan u izvjesnoj mjeri osoba s invaliditetom. Raspolaganje odgovarajućim podacima o dizabilitetu – invaliditetu preduvjet je za planiranje odgovarajućih preventivnih mjera i donošenje programa za osobe s invaliditetom. Uostalom, unapređenje razine zdravlja pučanstva ima za cilj i dodavanje života godinama, odnosno povećanje broja godina života bez bolesti i invaliditeta.

Republika Hrvatska je prepoznajući taj problem donijela Zakon o Registru osoba s invaliditetom (NN 64/01, NN 63/22), koji propisuje način prikupljanja, obrade i zaštite tajnosti podataka o osobama s invaliditetom. Registar se vodi u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo, a počeo je s radom 2002. godine. **Prema navedenom Zakonu osoba s invaliditetom je osoba koja ima dugotrajna tjelesna, mentalna, intelektualna ili osjetilna oštećenja koja u međudjelovanju s različitim preprekama mogu sprječavati njezino puno i učinkovito sudjelovanje u društvu na ravnopravnoj osnovi s drugima.**

Izvori podataka

Podaci se u Registar osoba s invaliditetom prikupljaju iz službenih evidencija:

1. zavoda nadležnog za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom
2. zavoda nadležnog za obvezno zdravstveno osiguranje
3. zavoda nadležnog za mirovinsko osiguranje
4. zavoda nadležnog za zapošljavanje
5. ministarstva nadležnog za upravu
6. ministarstva nadležnog za obrazovanje
7. ministarstva nadležnog za hrvatske branitelje
8. upravnog tijela županije nadležnog za poslove obrazovanja odnosno upravnih tijela Grada Zagreba nadležnih za obavljanje poslova vezanih uz ostvarivanje prava djece s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom
9. zdravstvenih ustanova na primarnoj, sekundarnoj i tercijarnoj razini zdravstvene zaštite
10. drugih korisnika osobnog identifikacijskog broja (OIB), u smislu zakona kojim se propisuje OIB, koji vode evidencije o podacima iz članka 5. stavka 2. Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22).

Ovogodišnje izvješće o ženama s invaliditetom sadrži prikaze općih sociodemografskih parametara te podatke o vrstama oštećenja, oštećenjima funkcionalnih sposobnosti i vrstama pomagala koje koriste žene s invaliditetom za Republiku Hrvatsku te za svaku županiju zasebno. Sve obrade iz ovog izvještaja provedene su s obzirom na stanje dana 14.11.2023. godine i u potpunosti su prilagođene novom načinu vještačenja, te nema mogućnosti za analizu podataka koji su se nekad prikupljali po starom načinu utvrđivanja invaliditeta. Iz navedenog razloga se ne može primjerice provesti obrada prema završenom stupnju obrazovanja i životnim uvjetima (Zavod za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom to nema kao obavezno polje prilikom vještačenja). Obrada podataka o vrstama pomagala koje koriste žene s invaliditetom provedena je sukladno dostavljenim podacima Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje.

Važno je ovdje istaknuti i metodologiju izračuna prevalencija. Za izračun prevalencije invaliditeta u Republici Hrvatskoj i po županijama korišteni su parametri Registra osoba s invaliditetom te službene procjene broja stanovnika Državnog zavoda za statistiku za 2021. godinu.

1. Republika Hrvatska

1.1. Opći sociodemografski podaci

U Hrvatskoj, stanje na dan 14.11.2023., živi 294.930 žena s invaliditetom (44% od ukupnog broja osoba s invaliditetom) (tablica 1) te na taj način žene s invaliditetom čine oko 14,7% ukupnog stanovništva ženskog spola RH (tablica 2) - *vidi napomenu o načinu izračuna prevalencije ispod tablice 2*. Najveći broj žena s invaliditetom, njih 155.515 (53%), je u dobnoj skupini 65+, dok je 108.337 (37%) žena u radno-aktivnoj dobi, 20-64 godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan i u dječjoj dobi, 0-19 godina, i to u udjelu od 10%. Najveći broj žena s invaliditetom ima prebivalište u Gradu Zagrebu i Splitsko-dalmatinskoj županiji. U te dvije županije živi 31,7% od ukupnog broja žena s invaliditetom (tablica 1). No ukoliko se razmotri koliki je udio žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu županije dolazimo do podatka da je najveći udio u Šibensko-kninskoj županiji, s time da je najviša prevalencija u dječjoj dobi u Sisačko-moslavačkoj županiji, u radno-aktivnoj dobi u Krapinsko-zagorskoj županiji, a u dobi iznad 65 godina u Šibensko-kninskoj županiji (tablica 2).

Tablica 1. Prikaz broja žena s invaliditetom prema županijama prebivališta i dobnim skupinama

ŽUPANIJA PREBIVALIŠTA	Dobne skupine			Ukupno
	0-19	20-64	65+	
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	745	3.489	4.844	9.078
BRODSKO-POSAVSKA	844	3.374	4.352	8.570
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	706	2.373	3.119	6.198
GRAD ZAGREB	7.275	20.870	31.194	59.339
ISTARSKA	932	4.173	5.379	10.484
KARLOVAČKA	941	2.953	4.851	8.745
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	993	3.537	4.410	8.940
KRAPINSKO-ZAGORSKA	1.028	4.453	5.956	11.437
LIČKO-SENJSKA	200	1.042	1.725	2.967
MEĐIMURSKA	1.167	3.693	3.240	8.100
OSJEČKO-BARANJSKA	1.917	8.446	9.253	19.616
POŽEŠKO-SLAVONSKA	429	2.229	2.989	5.647
PRIMORSKO-GORANSKA	1.569	5.844	10.109	17.522
SISAČKO-MOSLAVAČKA	1.597	4.201	6.155	11.953
SPLITSKO-DALMATINSKA	3.652	11.527	18.977	34.156
ŠIBENSKO-KNINSKA	602	2.702	6.008	9.312
VARAŽDINSKA	1.288	5.048	6.985	13.321
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	543	2.317	2.964	5.824
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	891	3.863	4.690	9.444
ZADARSKA	978	3.083	4.719	8.780
ZAGREBAČKA	2.671	8.062	9.622	20.355
Nespecificirano	110	1.058	3.974	5.142
Ukupno	31.078	108.337	155.515	294.930

Napomena:

1. Obrada podataka moguća je i po petogodišnjim dobnim skupinama
2. Nespecificirano – županija prebivališta nije navedena ili mjesto prebivališta nije u službenom šiframiku naselja

Tablica 2. Prikaz udjela žena s invaliditetom u ženskom stanovništvu županije te u pojedinim dobnim skupinama – prevalencija invaliditeta na 100 žena

Županija prebivališta	Prevalencija invaliditeta (%)	Prevalencija invaliditeta u dobnj skupini 0-19 (%)	Prevalencija invaliditeta u dobnj skupini 20-64 (%)	Prevalencija invaliditeta u dobnj skupini 65+ (%)
ŠIBENSKO-KNINSKA	19,0	7,4	10,2	41,3
KRAPINSKO-ZAGORSKA	18,5	9,4	12,4	39,8
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	17,3	7,8	12,1	34,8
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	17,1	10,3	12,0	33,3
POŽEŠKO-SLAVONSKA	17,1	7,0	12,2	34,6
SISAČKO-MOSLAVAČKA	16,6	13,0	10,7	30,4
VARAŽDINSKA	16,2	8,6	10,7	35,5
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	15,9	8,2	11,2	32,4
SPLITSKO-DALMATINSKA	15,6	8,8	9,3	36,1
KARLOVAČKA	15,1	9,7	9,2	30,2
MEĐIMURSKA	15,0	10,7	12,2	25,8
OSJEČKO-BARANJSKA	14,6	8,1	10,9	27,7
GRAD ZAGREB	14,5	9,9	8,7	32,4
LIČKO-SENJSKA	13,7	5,6	8,9	27,1
ZAGREBAČKA	13,1	9,1	9,1	26,0
BRODSKO-POSAVSKA	12,8	6,8	9,0	25,3
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	12,7	6,5	9,4	24,2
PRIMORSKO-GORANSKA	12,6	7,3	7,5	25,8
ZADARSKA	10,7	6,4	6,8	22,4
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	10,5	6,2	7,2	21,2
ISTARSKA	10,4	5,7	7,2	20,1
Republika Hrvatska	14,7	8,6	9,5	30,7

Napomena:

- za izračun ukupne prevalencije u RH, prevalencije po županijama te prevalencije po dobnim skupinama korišteni su podaci iz tablice 1 ovoga biltena te rezultati Procjene stanovništva za 2021. (Državni zavod za statistiku, 2023.)

Prema podacima Očevidnika zaposlenih osoba s invaliditetom, u RH su zabilježeni podaci za 11.703 osobe ženskog spola (53,4% od ukupnog broja zaposlenih osoba s invaliditetom) pri čemu 8.318 žena s invaliditetom zadovoljava kriterije Pravilnika o sadržaju i načinu vođenja očevidnika zaposlenih osoba s invaliditetom (NN 75/18) i poslodavac ih može računati u kvoti. Napominjemo da je točan podatak o zaposlenim ženama s invaliditetom u nadležnosti Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje.

U Registar osoba s invaliditetom pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 21.325 osoba ženskog spola. Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te intelektualna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U RH žive 1.263 braniteljice s invaliditetom. Zabilježena je i 931 osoba ženskog spola koja ima posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili je civilni invalid rata i poraća.

1.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod žena s invaliditetom, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su oštećenja drugih organa, višestruka oštećenja te oštećenja lokomotornog sustava (tablica 3.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola razvrstane prema dobnim skupinama nalaze se u tablici 3.b.

Tablica 3.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola

Vrste oštećenja	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom	Prevalencija / 10.000 žena
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	100.872	34,2	502
Višestruka oštećenja	98.817	33,5	491
Oštećenja lokomotornog sustava	94.617	32,1	470
Mentalna oštećenja	59.992	20,3	298
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	58.158	19,7	289
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	21.283	7,2	106
Intelektualna oštećenja	13.992	4,7	70
Oštećenja vida	10.673	3,6	53
Oštećenja sluha	8.306	2,8	41
Oštećenja perifernog živčanog sustava	7.872	2,7	39
Poremećaji iz spektra autizma	1.085	0,4	5
Gluhosljepoća	69	0	0,3

Tablica 3.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	3.296	36.935	60.641
Višestruka oštećenja	7.561	34.664	56.592
Oštećenja lokomotornog sustava	1.495	30.936	62.186
Mentalna oštećenja	3.424	25.433	31.135
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	7.256	17.701	33.201
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	12.089	7.902	1.292
Intelektualna oštećenja	3.336	9.489	1.167
Oštećenja vida	769	3.499	6.405
Oštećenja sluha	673	2.951	4.682
Oštećenja perifernog živčanog sustava	256	3.872	3.744
Poremećaji iz spektra autizma	784	291	10
Gluhosljepoća	5	27	37

Najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju zloćudnoj novotvorini dojke (C50) i skupini ostalih oblika srčanih bolesti (I30-I52), dok uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M40-M54).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u RH oko 8,2% od ukupnog broja žena s invaliditetom, vještačeno kao osobe ženskog spola sa 100% oštećenjem od čega su 11.432 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 34 braniteljice Domovinskog rata, dok ih 65 ima 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 4 prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 4. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu ženskog spola

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj žena
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	18.051
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	14.144
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	1.085
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	410
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	919
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	12.034
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	8.155
H90-H95	Drugi poremećaji uha	8.183
Q90	Down sindrom	721
S48	Amputacija obje nadlaktice	11
S58	Amputacija obje podlaktice	3
S68	Amputacija obje šake	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	8
S88	Amputacija obje potkoljenice	18
S98	Amputacija oba stopala	3
G35	Multipla skleroza	3.316

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod žena s invaliditetom u RH su kronične bolesti te psihičke bolesti (tablica 5.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 5.a i 5.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 5.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	12.555	22.723	31.723	15.579	229	82.809
Psihičke bolesti	2.443	4.660	5.739	2.874	30.737	46.453
Tjelesno oštećenje	5.316	8.045	6.449	4.546	14	24.370
Poremećaj glasa, jezika i govora	287	599	398	282	15.487	17.053
Intelektualne teškoće	516	868	1.420	2.634	7.299	12.737
Oštećenje vida	1.381	1.279	1.033	1.242	4.075	9.010
Kronične bolesti kod djece	637	2.872	3.353	1.707	8	8.577
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	7.086
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	793	1.967	2.290	557	376	5.983
Oštećenje sluha	786	898	1.073	327	2.487	5.571
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	173	504	227	904
Gluhosljepoća	-	-	3	22	2	27

Tablica 5.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Kronične bolesti	953	34.725	47.131
Psihičke bolesti	1.782	19.654	25.017
Tjelesno oštećenje	842	8.304	15.224
Poremećaj glasa, jezika i govora	9.632	6.912	509
Intelektualne teškoće	2.794	8.804	1.139
Oštećenje vida	548	2.754	5.708
Kronične bolesti kod djece	8.577	-	-
Višestruke teškoće	3.476	3.550	60
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	5.983	-	-
Oštećenje sluha	497	2.116	2.958
Poremećaji iz autističnog spektra	645	249	10
Gluhosljepoća	4	13	10

U tablici 6 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod žena s invaliditetom u RH pri čemu su najčešće korištena pomagala za urogenitalni sustav, očna i tiflotehnička pomagala i pomagala kod šećerne bolesti.

Tablica 6. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste žene s invaliditetom

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Ukupno
Pomagala za urogenitalni sustav	55.177
Očna i tiflotehnička pomagala	54.170
Pomagala kod šećerne bolesti	35.566
Pomagala za kretanje	28.624
Druga pomagala	25.130
Obloge za rane	15.614
Ortoze	15.353
Slušna i surdotehnička pomagala	9.320
Ortopedske cipele	7.903
Pomagala za disanje	4.290
Pomagala za probavni sustav, stoma pomagala	3.660
Potrošni dijelovi za proteze za noge	895
Proteze za noge	857
Pomagala za govor	237
Pomagala za dijalizu	103
Proteze za ruke	73
Ortoproteze i elektronički uređaji	21
Ukupno	256.993

2. Bjelovarsko-bilogorska županija

2.1. Opći sociodemografski podaci

U Bjelovarsko-bilogorskoj županiji, stanje na dan 14.11.2023., živi 9.078 žena s invaliditetom (3,1% od ukupnog broja žena s invaliditetom) (tablica 1) te na taj način žene s invaliditetom čine 17,3% ukupnog stanovništva ženskog spola Bjelovarsko-bilogorske županije (tablica 2). Najveći broj žena s invaliditetom, njih 4.844 (53%), su u dobnoj skupini 65+ godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 8% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio žena s invaliditetom u ukupnom stanovništvu ženskog spola županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Bjelovarsko-bilogorska županija iznad prosjeka RH za radno-aktivnu dobnu skupinu, dobnu skupinu 65+ i ukupnu prevalenciju, a ispod prosjeka za prevalenciju u dječjoj dobi (tablica 2).

Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova/općina Bjelovarsko-bilogorske županije te razrada prema dobnim skupinama nalaze se u tablicama 7 i 8.

Iz Bjelovarsko-bilogorske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 840 osoba ženskog spola. Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te intelektualna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Bjelovarsko-bilogorskoj županiji živi 20 braniteljica s invaliditetom te 19 osoba ženskog spola koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalid rata i poraća.

Tablica 7. Prikaz udjela žena s invaliditetom u ženskom stanovništvu gradova/općina Bjelovarsko-bilogorske županije – prevalencija invaliditeta na 10.000 žena

Grad/općina	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom	Prevalencija / 10.000 žena
BJELOVAR	3.332	1,1	17
GAREŠNICA	833	0,3	4
DARUVAR	825	0,3	4
ČAZMA	535	0,2	3
GRUBIŠNO POLJE	462	0,2	2
ROVIŠĆE	315	0,1	2
NOVA RAČA	255	0,1	1
KAPELA	223	0,1	1
IVANSKA	210	0,1	1
VELIKO TROJSTVO	205	0,1	1
ĐULOVAC	199	0,1	1
DEŽANOVAC	186	0,1	1
ŠTEFANJE	184	0,1	1
VELIKI GRDEVAC	182	0,1	1
KONČANICA	170	0,1	1
SIRAČ	164	0,1	1
ŠANDROVAC	157	0,1	1
HERCEGOVAC	151	0,1	1
BEREK	133	0	1
VELIKA PISANICA	122	0	1
ZRINSKI TOPOLOVAC	86	0	0,4
VELIKA TRNOVITICA	79	0	0,4
SEVERIN	70	0	0,3
Ukupno	9.078		

Tablica 8. Prikaz broja žena s invaliditetom prema dobnim skupinama i gradovima/općinama Bjelovarsko-bilogorske županije

Grad/općina	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
BEREK	7	50	76
BJELOVAR	268	1.294	1.770
ČAZMA	52	192	291
DARUVAR	56	321	448
DEŽANOVAC	13	72	101
ĐULOVAC	17	92	90
GAREŠNICA	58	327	448
GRUBIŠNO POLJE	52	162	248
HERCEGOVAC	12	58	81
IVANSKA	20	70	120
KAPELA	12	86	125
KONČANICA	7	66	97
NOVA RAČA	20	94	141
ROVIŠĆE	42	135	138
SEVERIN	7	17	46
SIRAČ	16	70	78
ŠANDROVAC	21	53	83
ŠTEFANJE	21	75	88
VELIKA PISANICA	8	42	72
VELIKA TRNOVITICA	5	28	46
VELIKI GRĐEVAC	11	79	92
VELIKO TROJSTVO	10	83	112
ZRINSKI TOPOLOVAC	10	23	53

2.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod žena s invaliditetom s područja Bjelovarsko-bilogorske županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su višestruka oštećenja te oštećenja lokomotornog sustava (tablica 9.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola razvrstane prema dobnim skupinama nalaze se u tablici 9.b.

Tablica 9.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola

Vrste oštećenja	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom	Prevalencija / 10.000 žena
Višestruka oštećenja	3.774	1,3	19
Oštećenja lokomotornog sustava	3.711	1,3	18
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosopatije, prirodne anomalije i rijetke bolesti	3.409	1,2	17
Mentalna oštećenja	1.815	0,6	9
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	1.683	0,6	8
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	773	0,3	4
Intelektualna oštećenja	647	0,2	3
Oštećenja vida	407	0,1	2
Oštećenja sluha	299	0,1	1
Oštećenja perifernog živčanog sustava	263	0,1	1
Poremećaji iz spektra autizma	25	0	0,1
Gluhosljepoća	3	0	0

Tablica 9.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Višestruka oštećenja	189	1.213	2.372
Oštećenja lokomotornog sustava	29	1.062	2.620
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	56	1.118	2.235
Mentalna oštećenja	81	735	999
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	95	548	1.040
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	437	308	28
Intelektualna oštećenja	131	458	58
Oštećenja vida	14	130	263
Oštećenja sluha	14	88	197
Oštećenja perifernog živčanog sustava	8	129	126
Poremećaji iz spektra autizma	12	10	3
Gluhosljepoća	0	1	2

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M40-M54), dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini ostalih oblika srčanih bolesti (I30-I52).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji 0,2% od ukupnog broja žena s invaliditetom, vještačeno kao osobe ženskog spola sa 100% oštećenjem od čega su 423 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, dok 1 ima 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 10 prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 10. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu ženskog spola

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj žena
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	580
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	371
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	25
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	11
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	24
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	346
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	300
H90-H95	Drugi poremećaji uha	298
Q90	Down sindrom	18
G35	Multipla skleroza	79

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod žena s invaliditetom s područja Bjelovarsko-bilogorske županije su kronične bolesti te psihičke bolesti (tablica 11.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 11.a i 11.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 11.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	720	969	907	292	6	2.894
Psihičke bolesti	139	215	172	79	842	1.447
Tjelesno oštećenje	223	327	194	171	0	915
Poremećaj glasa, jezika i govora	9	20	8	12	645	694
Intelektualne teškoće	27	37	36	63	430	593
Oštećenje vida	77	50	31	31	163	352
Oštećenje sluha	59	38	18	11	98	224
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	193
Kronične bolesti kod djece	17	59	55	38	0	169
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	14	31	19	6	15	85
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	2	13	8	23
Gluhosljepoća	-	-	0	1	0	1

Tablica 11.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Kronične bolesti	13	1.150	1.731
Psihičke bolesti	57	562	828
Tjelesno oštećenje	26	230	659
Poremećaj glasa, jezika i govora	406	278	10
Intelektualne teškoće	116	421	56
Oštećenje vida	5	104	243
Oštećenje sluha	10	68	146
Višestruke teškoće	89	104	0
Kronične bolesti kod djece	169	-	-
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	85	-	-
Poremećaji iz autističnog spektra	11	9	3
Gluhosljepoća	0	1	0

U tablici 12 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod žena s invaliditetom u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji pri čemu su najčešće korištena pomagala za urogenitalni sustav, očna i tiftotehnička pomagala i pomagala kod šećerne bolesti.

Tablica 12. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste žene s invaliditetom

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Ukupno
Pomagala za urogenitalni sustav	2.365
Očna i tiftotehnička pomagala	2.081
Pomagala kod šećerne bolesti	1.333
Pomagala za kretanje	1.069
Druga pomagala	698
Obloge za rane	632
Ortoze	419
Slušna i surdotehnička pomagala	350
Ortopedske cipele	222
Pomagala za disanje	101
Pomagala za probavni sustav, stoma pomagala	85
Potrošni dijelovi za proteze za noge	26
Proteze za noge	24
Pomagala za govor	9
Pomagala za dijalizu	6
Ortoproteze i elektronički uređaji	1
Proteze za ruke	1
Ukupno	9.422

3. Brodsko-posavska županija

3.1. Opći sociodemografski podaci

U Brodsko-posavskoj županiji, stanje na dan 14.11.2023., živi 8.570 žena s invaliditetom (2,9% od ukupnog broja žena s invaliditetom) (tablica 1) te na taj način žene s invaliditetom čine 12,8% ukupnog stanovništva ženskog spola Brodsko-posavske županije (tablica 2). Najveći broj žena s invaliditetom, njih 4.352 (51%), su u dobnoj skupini 65+ godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 10% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio žena s invaliditetom u ukupnom stanovništvu ženskog spola županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Brodsko-posavska županija ispod prosjeka RH za prevalenciju u dječjoj dobi, radno-aktivnu dobnu skupinu, dobnu skupinu 65+ te ukupnu prevalenciju (tablica 2).

Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova/općina Brodsko-posavske županije te razrada prema dobnim skupinama nalaze se u tablicama 13 i 14.

Iz Brodsko-posavske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 697 osoba ženskog spola. Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te intelektualna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Brodsko-posavskoj županiji žive 64 braniteljice s invaliditetom te 58 osoba ženskog spola koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća.

Tablica 13. Prikaz udjela žena s invaliditetom u ženskom stanovništvu gradova/općina Brodsko-posavske županije – prevalencija invaliditeta na 10.000 žena

Grad/općina	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom	Prevalencija / 10.000 žena
SLAVONSKI BROD	3.291	1,1	16
NOVA GRADIŠKA	1.028	0,3	5
STARO PETROVO SELO	361	0,1	2
REŠETARI	329	0,1	2
SIBINJ	311	0,1	2
NOVA KAPELA	281	0,1	1
CERNIK	267	0,1	1
OKUČANI	265	0,1	1
ORIOVAC	265	0,1	1
GARČIN	204	0,1	1
VRBJE	174	0,1	1
DONJI ANDRIJEVCI	147	0	1
BEBRINA	139	0	1
GORNJI BOGIĆEVCI	136	0	1
PODCRKAVLJE	131	0	1
DAVOR	130	0	1
BRODSKI STUPNIK	120	0	1
VRPOLJE	115	0	1
BUKOVLJE	108	0	0,5
OPRISAVCI	105	0	0,5
VELIKA KOPANICA	101	0	0,5
GORNJA VRBA	98	0	0,5
SIKIREVCI	96	0	0,5
KLAKAR	93	0	0,5
DRAGALIĆ	87	0	0,4
STARA GRADIŠKA	74	0	0,4
GUNDINCI	57	0	0,3
SLAVONSKI ŠAMAC	56	0	0,3
Nepoznato	1	0	0
Ukupno	8.570		

Tablica 14. Prikaz broja žena s invaliditetom prema dobnim skupinama i gradovima/općinama Brodsko-posavske županije

Grad/općina	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
BEBRINA	24	61	54
BRODSKI STUPNIK	11	58	51
BUKOVLJE	11	53	44
CERNIK	19	95	153
DAVOR	12	57	61
DONJI ANDRIJEVCI	16	65	66
DRAGALIĆ	10	31	46
GARČIN	31	85	88
GORNJA VRBA	12	49	37
GORNJI BOGIČEVCI	12	43	81
GUNDINCI	6	30	21
KLAKAR	14	38	41
NOVA GRADIŠKA	87	385	556
NOVA KAPELA	27	83	171
OKUČANI	14	99	152
OPRISAVCI	11	35	59
ORIOVAC	33	107	125
PODCRKAVLJE	13	53	65
REŠETARI	27	128	174
SIBINJ	36	121	154
SIKIREVCI	15	43	38
SLAVONSKI BROT	321	1.305	1.665
SLAVONSKI ŠAMAC	4	23	29
STARA GRADIŠKA	5	28	41
STARO PETROVO SELO	37	128	196
VELIKA KOPANICA	9	44	48
VRBJE	17	66	91
VRPOLJE	10	60	45

3.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod žena s invaliditetom s područja Brodsko-posavske županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su oštećenja drugih organa i organskih sustava te višestruka oštećenja (tablica 15.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola razvrstane prema dobnim skupinama nalaze se u tablici 15.b.

Tablica 15.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola

Vrste oštećenja	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom	Prevalencija / 10.000 žena
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	3.394	1,2	17
Višestruka oštećenja	3.226	1,1	16
Oštećenja lokomotornog sustava	2.865	1,0	14
Mentalna oštećenja	1.731	0,6	9
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	1.638	0,6	8
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	788	0,3	4
Intelektualna oštećenja	652	0,2	3
Oštećenja vida	343	0,1	2
Oštećenja sluha	268	0,1	1
Oštećenja perifernog živčanog sustava	225	0,1	1
Poremećaji iz spektra autizma	51	0	0,3
Gluhosljepoća	4	0	0

Tablica 15.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	138	1.251	2.005
Višestruka oštećenja	255	1.226	1.745
Oštećenja lokomotornog sustava	52	929	1.884
Mentalna oštećenja	83	829	819
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	177	588	873
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	406	313	69
Intelektualna oštećenja	119	460	73
Oštećenja vida	26	115	202
Oštećenja sluha	17	98	153
Oštećenja perifernog živčanog sustava	5	123	97
Poremećaji iz spektra autizma	36	15	0
Gluhosljepoća	0	2	2

Najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini ostalih oblika srčanih bolesti (I30-I52), dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini dorzopatija (M40-M54).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Brodsko-posavskoj županiji 0,2%, od ukupnog broja žena s invaliditetom, vještačeno kao osobe ženskog spola sa 100% oštećenjem od čega je 220 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 2 braniteljice Domovinskog rata, dok ih 4 ima 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 16 prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 16. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu ženskog spola

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj žena
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	560
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	529
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	51
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	18
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	33
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	523
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	289
H90-H95	Drugi poremećaji uha	271
Q90	Down sindrom	28
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	1
S88	Amputacija obje potkoljenice	1
G35	Multipla skleroza	82

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod žena s invaliditetom s područja Brodsko-posavske županije su kronične bolesti te psihičke bolesti (tablica 17.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 17.a i 17.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 17.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	377	795	916	744	3	2.835
Psihičke bolesti	53	137	110	36	814	1.150
Poremećaj glasa, jezika i govora	8	26	9	5	576	624
Intelektualne teškoće	15	43	38	73	396	565
Tjelesno oštećenje	66	129	107	52	0	354
Kronične bolesti kod djece	19	111	106	102	0	338
Oštećenje vida	34	39	28	32	145	278
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	217
Oštećenje sluha	19	25	24	17	94	179
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	5	30	16	7	12	70
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	4	27	10	41
Gluhosljepoća	-	-	0	1	0	1

Tablica 17.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Kronične bolesti	20	1.049	1.766
Psihičke bolesti	38	580	532
Poremećaj glasa, jezika i govora	305	277	42
Intelektualne teškoće	84	413	68
Tjelesno oštećenje	15	115	224
Kronične bolesti kod djece	338	-	-
Oštećenje vida	22	89	167
Višestruke teškoće	96	121	0
Oštećenje sluha	15	68	96
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	70	-	-
Poremećaji iz autističnog spektra	30	11	0
Gluhosljepoća	0	1	0

U tablici 18 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod žena s invaliditetom u Brodsko-posavskoj županiji pri čemu su najčešće korištena očna i tiftotehnička pomagala, pomagala za urogenitalni sustav i pomagala kod šećerne bolesti.

Tablica 18. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste žene s invaliditetom

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Ukupno
Očna i tiftotehnička pomagala	2.196
Pomagala za urogenitalni sustav	1.687
Pomagala kod šećerne bolesti	1.050
Pomagala za kretanje	938
Druga pomagala	826
Ortoze	610
Obloge za rane	486
Ortopedske cipele	342
Slušna i surdotehnička pomagala	262
Pomagala za disanje	112
Pomagala za probavni sustav, stoma pomagala	111
Potrošni dijelovi za proteze za noge	35
Proteze za noge	35
Proteze za ruke	7
Pomagala za govor	4
Pomagala za dijalizu	3
Ortoproteze i elektronički uređaji	2
Ukupno	8.706

4. Dubrovačko-neretvanska županija

4.1. Opći sociodemografski podaci

U Dubrovačko-neretvanskoj županiji, stanje na dan 14.11.2023., živi 6.198 žena s invaliditetom (2,1% od ukupnog broja žena s invaliditetom) (tablica 1) te na taj način žene s invaliditetom čine 10,5% ukupnog stanovništva ženskog spola Dubrovačko-neretvanske županije (tablica 2). Najveći broj žena s invaliditetom, njih 3.119 (50%), je u dobnoj skupini 65+ godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 11% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio žena s invaliditetom u ukupnom stanovništvu ženskog spola županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Dubrovačko-neretvanska županija ispod prosjeka RH za prevalenciju u dječjoj dobi, radno-aktivnu dobnu skupinu, dobnu skupinu 65+ te ukupnu prevalenciju (tablica 2).

Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova/općina Dubrovačko-neretvanske županije te razrada prema dobnim skupinama nalaze se u tablicama 19 i 20.

Iz Dubrovačko-neretvanske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 416 osoba ženskog spola. Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te mentalna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Dubrovačko-neretvanskoj županiji živi 21 braniteljica s invaliditetom te 23 osobe ženskog spola koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća.

Tablica 19. Prikaz udjela žena s invaliditetom u ženskom stanovništvu gradova/općina Dubrovačko-neretvanske županije – prevalencija invaliditeta na 10.000 žena

Grad/općina	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom	Prevalencija / 10.000 žena
DUBROVNIK	2.009	0,7	10
METKOVIĆ	1.049	0,4	5
PLOČE	759	0,3	4
KONAVLE	331	0,1	2
ŽUPA DUBROVAČKA	329	0,1	2
KORČULA	254	0,1	1
VELA LUKA	204	0,1	1
OPUZEN	197	0,1	1
BLATO	169	0,1	1
KULA NORINSKA	127	0	1
OREBIĆ	122	0	1
SLIVNO	111	0	1
DUBROVAČKO PRIMORJE	105	0	0,5
STON	102	0	0,5
POJEZERJE	66	0	0,3
ZAŽABLJE	51	0	0,3
LUMBARDA	48	0	0,2
LASTOVO	39	0	0,2
MLJET	35	0	0,2
SMOKVICA	35	0	0,2
TRPANJ	33	0	0,2
JANJINA	23	0	0,1
Ukupno	6.198		

Tablica 20. Prikaz broja žena s invaliditetom prema dobnim skupinama i gradovima/općinama Dubrovačko-neretvanske županije

Grad/općina	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
BLATO	20	65	84
DUBROVAČKO PRIMORJE	12	39	54
DUBROVNIK	266	810	933
JANJINA	1	8	14
KONAVLE	39	137	155
KORČULA	36	92	126
KULA NORINSKA	14	40	73
LASTOVO	4	10	25
LUMBARDA	10	20	18
METKOVIĆ	124	389	536
MLJET	4	9	22
OPUZEN	19	59	119
OREBIĆ	8	57	57
PLOČE	51	253	455
POJEZERJE	6	27	33
SLIVNO	10	50	51
SMOKVICA	4	14	17
STON	4	34	64
TRPANJ	1	13	19
VELA LUKA	21	84	99
ZAZABLJE	6	14	31
ŽUPA DUBROVAČKA	46	149	134

4.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod žena s invaliditetom s područja Dubrovačko-neretvanske županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su oštećenja drugih organa i organskih sustava te višestruka oštećenja (tablica 21.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola razvrstane prema dobnim skupinama nalaze se u tablici 21.b.

Tablica 21.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola

Vrste oštećenja	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom	Prevalencija / 10.000 žena
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	2.272	0,8	11
Višestruka oštećenja	1.849	0,6	9
Oštećenja lokomotornog sustava	1.670	0,6	8
Mentalna oštećenja	1.384	0,5	7
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	1.048	0,4	5
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	447	0,2	2
Intelektualna oštećenja	269	0,1	1
Oštećenja vida	230	0,1	1
Oštećenja sluha	165	0,1	1
Oštećenja perifernog živčanog sustava	126	0	1
Poremećaji iz spektra autizma	38	0	0,2
Gluhosljepoća	1	0	0

Tablica 21.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	102	868	1302
Višestruka oštećenja	144	678	1027
Oštećenja lokomotornog sustava	36	523	1111
Mentalna oštećenja	79	572	733
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	161	428	459
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	253	174	20
Intelektualna oštećenja	49	194	26
Oštećenja vida	18	73	139
Oštećenja sluha	20	66	79
Oštećenja perifernog živčanog sustava	2	66	58
Poremećaji iz spektra autizma	32	6	0
Gluhosljepoća	1	0	0

Najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini ostalih oblika srčanih bolesti (I30-I52), dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M40-M54).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Dubrovačko-neretvanskoj županiji 0,2%, od ukupnog broja žena s invaliditetom, vještačeno kao osobe ženskog spola sa 100% oštećenjem od čega je 300 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 1 braniteljica Domovinskog rata, dok 1 ima 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 22 prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 22. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu ženskog spola

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj žena
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	366
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutli poremećaji	385
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	38
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	7
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	30
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	316
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	182
H90-H95	Drugi poremećaji uha	165
Q90	Down sindrom	30
G35	Multipla skleroza	73

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod žena s invaliditetom s područja Dubrovačko-neretvanske županije su kronične bolesti te psihičke bolesti (tablica 23.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 23.a i 23.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 23.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	135	418	785	452	2	1.792
Psihičke bolesti	18	62	142	93	827	1.142
Tjelesno oštećenje	63	147	131	94	0	435
Poremećaj glasa, jezika i govora	1	2	2	2	347	354
Kronične bolesti kod djece	23	94	106	69	0	292
Intelektualne teškoće	0	5	28	73	141	247
Oštećenje vida	24	22	23	39	96	204
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	7	50	68	32	8	165
Oštećenje sluha	5	22	19	7	68	121
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	110
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	5	20	5	30

Tablica 23.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Kronične bolesti	6	788	998
Psihičke bolesti	40	463	639
Tjelesno oštećenje	9	171	255
Poremećaj glasa, jezika i govora	181	159	14
Kronične bolesti kod djece	292	-	-
Intelektualne teškoće	41	180	26
Oštećenje vida	13	63	128
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	165	-	-
Oštećenje sluha	18	48	55
Višestruke teškoće	41	69	0
Poremećaji iz autističnog spektra	24	6	0

U tablici 24 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod žena s invaliditetom u Dubrovačko-neretvanskoj županiji pri čemu su najčešće korištena očna i tiftotehnička pomagala, pomagala za urogenitalni sustav i pomagala kod šećerne bolesti.

Tablica 24. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste žene s invaliditetom

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Ukupno
Očna i tiftotehnička pomagala	1.307
Pomagala za urogenitalni sustav	1.278
Pomagala kod šećerne bolesti	748
Pomagala za kretanje	623
Druga pomagala	529
Ortoze	378
Obloge za rane	346
Ortopedske cipele	169
Slušna i surdotehnička pomagala	146
Pomagala za disanje	88
Pomagala za probavni sustav, stoma pomagala	86
Nedefinirana vrsta pomagala	30
Potrošni dijelovi za proteze za noge	13
Proteze za noge	12
Pomagala za dijalizu	2
Pomagala za govor	2
Ortoproteze i elektronički uređaji	1
Ukupno	5.728

5. Grad Zagreb

5.1. Opći sociodemografski podaci

U Gradu Zagrebu, stanje na dan 14.11.2023., živi 59.339 žena s invaliditetom (20,1% od ukupnog broja žena s invaliditetom) (tablica 1) te na taj način žene s invaliditetom čine 14,5% ukupnog stanovništva ženskog spola Grada Zagreba (tablica 2). Najveći broj žena s invaliditetom, njih 31.194 (53%), su u dobnoj skupini 65+ godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 12% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio žena s invaliditetom u ukupnom stanovništvu ženskog spola Grada Zagreba, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Grad Zagreb ispod prosjeka RH za radno-aktivnu dobnu skupinu te za ukupnu prevalenciju, a iznad prosjeka za prevalenciju u dječjoj dobi te za dobnu skupinu 65+ (tablica 2).

Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu Grada Zagreba te razrada prema dobnim skupinama nalaze se u tablicama 25 i 26.

Tablica 25. Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu Grada Zagreba – prevalencija invaliditeta na 10.000 žena

Grad	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom	Prevalencija / 10.000 žena
GRAD ZAGREB	59.339	20,1	295

Tablica 26. Prikaz broja žena s invaliditetom prema dobnim skupinama u Gradu Zagrebu

Grad	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
GRAD ZAGREB	7.275	20.870	31.194

Iz Grada Zagreba, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 4.362 osobe ženskog spola. Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te mentalna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Gradu Zagrebu živi 180 braniteljica s invaliditetom te 105 osoba ženskog spola koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalid rata i poraća.

5.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod žena s invaliditetom s područja Grada Zagreba, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su oštećenja lokomotornog sustava te višestruka oštećenja (tablica 27.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe razvrstane prema dobnim skupinama nalaze se u tablici 27.b.

Tablica 27.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola

Vrste oštećenja	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom	Prevalencija / 10.000 žena
Oštećenja lokomotornog sustava	16.475	5,6	82
Višestruka oštećenja	16.429	5,6	82
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	16.278	5,5	81
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	14.957	5,1	74
Mentalna oštećenja	10.659	3,6	53
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	4.737	1,6	24
Intelektualna oštećenja	1.845	0,6	9
Oštećenja vida	1.466	0,5	7
Oštećenja sluha	1.334	0,5	7
Oštećenja perifernog živčanog sustava	1.079	0,4	5
Poremećaji iz spektra autizma	249	0,1	1
Gluhosljepoća	5	0	0

Tablica 27.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Oštećenja lokomotornog sustava	255	5.858	10.362
Višestruka oštećenja	1.463	5.839	9.127
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	634	6.643	9.001
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	1.894	3.584	9.479
Mentalna oštećenja	1.001	4.723	4.935
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	2.974	1.620	143
Intelektualna oštećenja	490	1.219	136
Oštećenja vida	105	566	795
Oštećenja sluha	154	622	558
Oštećenja perifernog živčanog sustava	36	574	469
Poremećaji iz spektra autizma	183	65	1
Gluhosljepoća	0	4	1

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M40-M54), dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju zloćudnoj novotvorini dojke (C50).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Gradu Zagrebu 1,7% od ukupnog broja žena s invaliditetom, vještačeno kao osobe ženskog spola sa 100% oštećenjem od čega je 3.355 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 5 braniteljica Domovinskog rata, dok ih 12 ima 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 28 prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 28. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu ženskog spola

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj žena
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	2.473
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	2.278
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	249
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	68
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	154
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	1.648
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	1.151
H90-H95	Drugi poremećaji uha	1.267
Q90	Down sindrom	126
S48	Amputacija obje nadlaktice	2
S78	Amputacija obje natkoljenice	2
S88	Amputacija obje potkoljenice	3
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	680

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod žena s invaliditetom s područja Grada Zagreba su kronične bolesti te psihičke bolesti (tablica 29.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 29.a i 29.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 29.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	2.018	3.515	3.967	2.209	50	11.759
Psihičke bolesti	474	846	821	311	6.550	9.002
Poremećaj glasa, jezika i govora	99	231	171	51	3.556	4.108
Tjelesno oštećenje	716	828	613	432	3	2.592
Intelektualne teškoće	116	111	132	308	988	1.655
Kronične bolesti kod djece	178	632	487	306	2	1.605
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	265	521	338	112	91	1.327
Oštećenje vida	185	167	93	148	645	1.238
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	1.002
Oštećenje sluha	142	104	258	73	411	988
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	47	97	63	207
Gluhosljepoća	-	-	0	4	0	4

Tablica 29.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Kronične bolesti	212	5.843	5.704
Psihičke bolesti	568	3.903	4.531
Poremećaj glasa, jezika i govora	2.571	1.480	57
Tjelesno oštećenje	133	1.101	1.358
Intelektualne teškoće	396	1.126	133
Kronične bolesti kod djece	1.605	-	-
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	1.327	-	-
Oštećenje vida	63	447	728
Višestruke teškoće	647	343	12
Oštećenje sluha	113	479	396
Poremećaji iz autističnog spektra	148	58	1
Gluhosljepoća	0	3	1

U tablici 30 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod žena s invaliditetom u Gradu Zagrebu pri čemu su najčešće korištena očna i tiftotehnička pomagala, pomagala za urogenitalni sustav i pomagala kod šećerne bolesti.

Tablica 30. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste žena s invaliditetom

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Ukupno
Očna i tiftotehnička pomagala	8.558
Pomagala za urogenitalni sustav	7.918
Pomagala kod šećerne bolesti	6.531
Pomagala za kretanje	5.132
Druga pomagala	4.735
Ortoze	2.968
Obloge za rane	2.597
Slušna i surdotehnička pomagala	2.039
Ortopedske cipele	1.702
Pomagala za disanje	1.031
Pomagala za probavni sustav, stoma pomagala	778
Potrošni dijelovi za proteze za noge	145
Proteze za noge	138
Pomagala za govor	47
Pomagala za dijalizu	21
Proteze za ruke	17
Ortoproteze i elektronički uređaji	4
Ukupno	44.361

6. Istarska županija

6.1. Opći sociodemografski podaci

U Istarskoj županiji, stanje na dan 14.11.2023., žive 10.484 žene s invaliditetom (3,6% od ukupnog broja žena s invaliditetom) (tablica 1) te na taj način žene s invaliditetom čine 10,4% ukupnog stanovništva ženskog spola Istarske županije (tablica 2). Najveći broj žena s invaliditetom, njih 5.379 (51%), je u dobnoj skupini 65+ godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 9% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio žena s invaliditetom u ukupnom stanovništvu ženskog spola županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Istarska županija ispod prosjeka RH za prevalenciju u dječjoj dobi, za radno-aktivnu dobnu skupinu, za dobnu skupinu 65+ te za ukupnu prevalenciju (tablica 2).

Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova/općina Istarske županije te razrada prema dobnim skupinama nalaze se u tablicama 31 i 32.

Tablica 31. Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova/općina Istarske županije – prevalencija invaliditeta na 10.000 žena

Grad/općina	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom	Prevalencija / 10.000 žena
PULA – POLA	3.535	1,2	17,6
ROVINJ – ROVIGNO	715	0,2	3,6
POREČ – PARENZO	648	0,2	3,2
LABIN	607	0,2	3,0
UMAG - UMAGO	505	0,2	2,5
PAZIN	365	0,1	1,8
VODNJAN - DIGNANO	354	0,1	1,8
MEDULIN	301	0,1	1,5
LIŽNJAN - LISIGNANO	260	0,1	1,3
BUZET	259	0,1	1,3
MARČANA	248	0,1	1,2
FAŽANA - FASANA	220	0,1	1,1
BUJE - BUJE	207	0,1	1,0
RAŠA	186	0,1	0,9
ŽMINJ	171	0,1	0,9
SVETA NEDELJA	148	0,1	0,7
BARBAN	146	0	0,7
NOVIGRAD - CITTANOVA	146	0	0,7
KRŠAN	132	0	0,7
SVETVINČENAT	127	0	0,6
VRSAR - ORSERA	99	0	0,5
VIŠNJAN - VISIGNANO	95	0	0,5
KANFANAR	85	0	0,4
TAR-VABRIGA - TORRE-ABREGA	85	0	0,4
PIČAN	80	0	0,4
TINJAN	76	0	0,4
CEROVLJE	64	0	0,3
BRTONIGLA - VERTENEGLIO	62	0	0,3
GRAČIŠĆE	62	0	0,3
KAŠTELIR-LABINCI - CASTELLIERE-S. DOMENICA	59	0	0,3
SVETI PETAR U ŠUMI	54	0	0,3
BALE - VALLE	51	0	0,3
FUNTANA - FONTANE	43	0	0,2
GROŽNJAN - GRISIGNANA	43	0	0,2
KAROJBA	43	0	0,2
VIŽINADA - VISINADA	43	0	0,2
LUPOGLAV	41	0	0,2
OPRTALJ - PORTOLE	41	0	0,2
SVETI LOVREČ	32	0	0,2
MOTOVUN - MONTONA	28	0	0,1
LANIŠĆE	18	0	0,1
Ukupno	10.484		

Tablica 32. Prikaz broja žena s invaliditetom prema dobnim skupinama i gradovima/općinama Istarske županije

Grad/općina	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
BALE - VALLE	8	18	25
BARBAN	11	56	79
BRTONIGLA - VERTENEGLIO	4	33	25
BUJE - BUJE	17	75	115
BUZET	30	94	135
CEROVLJE	4	29	31
FAŽANA - FASANA	25	78	117
FUNTANA - FONTANE	5	22	16
GRACIŠĆE	4	34	24
GROŽNJAN - GRISIGNANA	3	16	24
KANFANAR	3	37	45
KAROJBA	5	24	14
KAŠTELIR-LABINCI - CASTELLIERE-S. DOMENICA	10	28	21
KRŠAN	12	59	61
LABIN	38	239	330
LANIŠĆE	2	7	9
LIŽNJAN - LISIGNANO	35	104	121
LUPOGLAV	2	17	22
MARČANA	20	105	123
MEDULIN	31	109	161
MOTOVUN - MONTONA	4	11	13
NOVIGRAD - CITTANOVA	7	52	87
OPRTLJ - PORTOLE	3	19	19
PAZIN	32	167	166
PIĆAN	6	36	38
POREČ - PARENZO	58	271	319
PULA - POLA	305	1.300	1.930
RAŠA	14	83	89
ROVINJ - ROVIGNO	49	266	400
SVETA NEDELJA	14	53	81
SVETI LOVREČ	4	16	12
SVETI PETAR U ŠUMI	10	24	20
SVETVINČENAT	8	53	66
TAR-VABRIGA - TORRE-ABREGA	8	42	35
TINJAN	8	38	30
UMAG - UMAGO	52	214	239
VIŠNJAN - VISIGNANO	8	46	41
VIŽINADA - VISINADA	4	20	19
VODNJAN - DIGNANO	39	160	155
VRSAR - ORSERA	6	42	51
ŽMINJ	24	76	71

Iz Istarske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 683 osobe ženskog spola. Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te mentalna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Istarskoj županiji živi 13 braniteljica s invaliditetom te 29 osoba ženskog spola koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i porača.

6.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod žena s invaliditetom s područja Istarske županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su oštećenja drugih organa i organskih sustava te višestruka oštećenja (tablica 33.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe razvrstane prema dobnim skupinama nalaze se u tablici 33.b.

Tablica 33.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola

Vrste oštećenja	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom	Prevalencija / 10.000 žena
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	4.411	1,5	22
Višestruka oštećenja	3.437	1,2	17
Oštećenja lokomotornog sustava	3.278	1,1	16
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	1.743	0,6	9
Mentalna oštećenja	1.614	0,5	8
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	599	0,2	3
Intelektualna oštećenja	441	0,1	2
Oštećenja vida	399	0,1	2
Oštećenja perifernog živčanog sustava	330	0,1	2
Oštećenja sluha	301	0,1	1
Poremećaji iz spektra autizma	47	0	0,2
Gluhosljepoća	5	0	0

Tablica 33.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	118	1.697	2.596
Višestruka oštećenja	236	1.300	1.901
Oštećenja lokomotornog sustava	33	1.166	2.079
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	168	693	882
Mentalna oštećenja	120	753	741
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	353	222	24
Intelektualna oštećenja	78	326	37
Oštećenja vida	24	121	254
Oštećenja perifernog živčanog sustava	8	161	161
Oštećenja sluha	12	112	177
Poremećaji iz spektra autizma	34	12	1
Gluhosljepoća	1	2	2

Zloćudna novotvorina dojke (C50) je najčešći uzrok oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuje invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonosi funkcionalnom oštećenju osobe, dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini dorzopatija (M40-M54).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Istarskoj županiji 0,3%, od ukupnog broja žena s invaliditetom, vještačeno kao osobe ženskog spola sa 100% oštećenjem od čega je 436 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 1 braniteljica Domovinskog rata, dok 5 ima 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 34 prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 34. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu ženskog spola

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj žena
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	464
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	479
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	47
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	17
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	41
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	411
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	268
H90-H95	Drugi poremećaji uha	292
Q90	Down sindrom	28
S88	Amputacija obje potkoljenice	1
G35	Multipla skleroza	183

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod žena s invaliditetom s područja Istarske županije su kronične bolesti te psihičke bolesti (tablica 35.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 35.a i 35.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 35.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	1.109	1.130	1.429	317	9	3.994
Psihičke bolesti	92	166	227	48	759	1.292
Tjelesno oštećenje	398	390	325	102	1	1.216
Poremećaj glasa, jezika i govora	6	1	6	7	438	458
Intelektualne teškoće	24	40	37	96	204	401
Oštećenje vida	43	54	57	47	159	360
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	308
Kronične bolesti kod djece	20	84	122	50	1	277
Oštećenje sluha	35	44	66	5	66	216
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	6	28	65	17	22	138
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	10	23	8	41
Gluhosljepoća	-	-	0	0	1	1

Tablica 35.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Kronične bolesti	59	1.748	2.187
Psihičke bolesti	83	621	588
Tjelesno oštećenje	47	499	670
Poremećaj glasa, jezika i govora	262	187	9
Intelektualne teškoće	64	300	37
Oštećenje vida	18	107	235
Višestruke teškoće	137	168	3
Kronične bolesti kod djece	277	-	-
Oštećenje sluha	10	87	119
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	138	-	-
Poremećaji iz autističnog spektra	28	12	1
Gluhosljepoća	1	0	0

U tablici 36 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod žena s invaliditetom u Istarskoj županiji pri čemu su najčešće korištena pomagala za urogenitalni sustav, očna i tiftotehnička pomagala te pomagala kod šećerne bolesti.

Tablica 36. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste žene s invaliditetom

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Ukupno
Pomagala za urogenitalni sustav	2.253
Očna i tiftotehnička pomagala	1.422
Pomagala kod šećerne bolesti	1.308
Druga pomagala	1.287
Pomagala za kretanje	1.233
Ortoze	824
Obloge za rane	682
Ortopedske cipele	445
Slušna i surdotehnička pomagala	349
Pomagala za disanje	227
Pomagala za probavni sustav, stoma pomagala	145
Potrošni dijelovi za proteze za noge	47
Proteze za noge	43
Proteze za ruke	5
Pomagala za govor	5
Ortoproteze i elektronički uređaji	1
Pomagala za dijalizu	1
Ukupno	10.277

7. Karlovačka županija

7.1. Opći sociodemografski podaci

U Karlovačkoj županiji, stanje na dan 14.11.2023., živi 8.745 žena s invaliditetom (3% od ukupnog broja žena s invaliditetom) (tablica 1) te na taj način žene s invaliditetom čine 15,1% ukupnog stanovništva ženskog spola Karlovačke županije (tablica 2). Najveći broj žena s invaliditetom, njih 4.851 (55%), je u dobnoj skupini 65+ godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 11% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio žena s invaliditetom u ukupnom stanovništvu ženskog spola županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Karlovačka županija iznad prosjeka RH za prevalenciju u dječjoj dobi te za ukupnu prevalenciju, a ispod prosjeka za radno-aktivnu dobnu skupinu te dobnu skupinu 65+ (tablica 2).

Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova/općina Karlovačke županije te razrada prema dobnim skupinama nalaze se u tablicama 37 i 38.

Iz Karlovačke županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 404 osobe ženskog spola. Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te intelektualna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Karlovačkoj županiji živi 41 braniteljica s invaliditetom te 72 osobe ženskog spola koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća.

Tablica 37. Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova/općina Karlovačke županije – prevalencija invaliditeta na 10.000 žena

Grad/općina	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom	Prevalencija / 10.000 žena
KARLOVAC	3.692	1,3	18
OGULIN	963	0,3	5
DUGA RESA	873	0,3	4
OZALJ	371	0,1	2
SLUNJ	329	0,1	2
VOJNIĆ	306	0,1	2
JOSIPDOL	269	0,1	1
BARILOVIĆ	253	0,1	1
NETRETIĆ	235	0,1	1
GENERALSKI STOL	226	0,1	1
PLAŠKI	221	0,1	1
DRAGANIĆ	167	0,1	1
KRNJAK	159	0,1	1
RAKOVICA	124	0	1
CETINGRAD	103	0	0,5
LASINJA	97	0	0,5
ŽAKANJE	93	0	0,5
BOSILJEVO	79	0	0,4
TOUNJ	79	0	0,4
SABORSKO	47	0	0,2
KAMANJE	37	0	0,2
RIBNIK	21	0	0,1
Nepoznato	1	0	0
Ukupno	8.745		

Tablica 38. Prikaz broja žena s invaliditetom prema dobnim skupinama i gradovima/općinama Karlovačke županije

Grad/općina	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
BARILOVIĆ	23	79	151
BOSILJEVO	8	24	47
CETINGRAD	5	33	65
DRAGANIĆ	16	82	69
DUGA RESA	95	288	490
GENERALSKI STOL	17	65	144
JOSIPDOL	39	92	138
KAMANJE	4	14	19
KARLOVAC	450	1.285	1.957
KRNJAK	11	41	107
LASINJA	8	32	57
NETRETIĆ	22	60	153
OGULIN	88	353	522
OZALJ	57	136	178
PLAŠKI	25	44	152
RAKOVICA	12	53	59
RIBNIK	3	3	15
SABORSKO	4	16	27
SLUNJ	19	98	212
TOUNJ	5	24	50
VOJNIĆ	20	93	193
ŽAKANJE	10	38	45

7.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod žena s invaliditetom s područja Karlovačke županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su oštećenja drugih organa i organskih sustava te višestruka oštećenja (tablica 39.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola razvrstane prema dobnim skupinama nalaze se u tablici 39.b.

Tablica 39.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola

Vrste oštećenja	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom	Prevalencija / 10.000 žena
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	3.846	1,3	19
Višestruka oštećenja	3.343	1,1	17
Oštećenja lokomotornog sustava	3.028	1,0	15
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	1.957	0,7	10
Mentalna oštećenja	1.864	0,6	9
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	516	0,2	3
Oštećenja vida	463	0,2	2
Intelektualna oštećenja	413	0,1	2
Oštećenja sluha	313	0,1	2
Oštećenja perifernog živčanog sustava	253	0,1	1
Poremećaji iz spektra autizma	14	0	0,1
Gluhosljepoća	6	0	0

Tablica 39.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	84	1.042	2.720
Višestruka oštećenja	189	873	2.281
Oštećenja lokomotornog sustava	36	739	2.253
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	403	513	1.041
Mentalna oštećenja	67	658	1.139
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	314	167	35
Oštećenja vida	21	93	349
Intelektualna oštećenja	92	284	37
Oštećenja sluha	15	81	217
Oštećenja perifernog živčanog sustava	9	98	146
Poremećaji iz spektra autizma	8	5	1
Gluhosljepoća	0	1	5

Najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini ostalih oblika srčanih bolesti (I30-I52), dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M40-M54).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Karlovačkoj županiji 0,3%, od ukupnog broja žena s invaliditetom, vještačeno kao osobe ženskog spola sa 100% oštećenjem od čega je 345 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, dok 5 ima 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 40 prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 40. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu ženskog spola

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj žena
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	807
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	652
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	14
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	11
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	26
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	394
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	376
H90-H95	Drugi poremećaji uha	313
Q90	Down sindrom	19
S48	Amputacija obje nadlaktice	1
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	87

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod žena s invaliditetom s područja Karlovačke županije su kronične bolesti te psihičke bolesti (tablica 41.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 41.a i 41.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 41.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	253	672	800	285	3	2.013
Psihičke bolesti	43	165	161	101	986	1.456
Tjelesno oštećenje	194	593	389	200	5	1.381
Oštećenje vida	22	33	37	39	293	424
Poremećaj glasa, jezika i govora	6	26	24	9	329	394
Intelektualne teškoće	10	38	58	69	207	382
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	34	157	121	10	6	328
Kronične bolesti kod djece	16	70	100	38	0	224
Oštećenje sluha	24	34	20	3	120	201
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	80
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	5	5	2	12
Gluhosljepoća	-	-	1	2	0	3

Tablica 41.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Kronične bolesti	32	686	1.295
Psihičke bolesti	27	484	945
Tjelesno oštećenje	20	288	1.073
Oštećenje vida	15	78	331
Poremećaj glasa, jezika i govora	227	147	20
Intelektualne teškoće	74	271	37
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	328	-	-
Kronične bolesti kod djece	224	-	-
Oštećenje sluha	9	54	138
Višestruke teškoće	38	42	0
Poremećaji iz autističnog spektra	7	4	1
Gluhosljepoća	0	1	2

U tablici 42 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod žena s invaliditetom u Karlovačkoj županiji pri čemu su najčešće korištena pomagala za urogenitalni sustav, očna i tiftotehnička pomagala te pomagala kod šećerne bolesti.

Tablica 42. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste žene s invaliditetom

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Ukupno
Pomagala za urogenitalni sustav	2.215
Očna i tiftotehnička pomagala	1.976
Pomagala kod šećerne bolesti	1.175
Pomagala za kretanje	871
Druga pomagala	773
Obloge za rane	561
Ortoze	508
Ortopedske cipele	413
Slušna i surdotehnička pomagala	251
Pomagala za disanje	129
Pomagala za probavni sustav, stoma pomagala	94
Potrošni dijelovi za proteze za noge	36
Proteze za noge	35
Pomagala za govor	4
Proteze za ruke	3
Pomagala za dijalizu	1
Ukupno	9.045

8. Koprivničko-križevačka županija

8.1. Opći sociodemografski podaci

U Koprivničko-križevačkoj županiji, stanje na dan 14.11.2023., živi 8.940 žena s invaliditetom (3% od ukupnog broja žena s invaliditetom) (tablica 1) te na taj način žene s invaliditetom čine 17,1% ukupnog stanovništva ženskog spola Koprivničko-križevačke županije (tablica 2). Najveći broj žena s invaliditetom, njih 4.410 (49%), je u dobnoj skupini 65+ godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 11% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio žena s invaliditetom u ukupnom stanovništvu ženskog spola županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Koprivničko-križevačka županija iznad prosjeka RH za prevalenciju u dječjoj dobi, za radno-aktivnu dobnu skupinu, za dobnu skupinu 65+ te za ukupnu prevalenciju (tablica 2).

Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova/općina Koprivničko-križevačke županije te razrada prema dobnim skupinama nalaze se u tablicama 43 i 44.

Iz Koprivničko-križevačke županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 902 osobe ženskog spola. Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te intelektualna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Koprivničko-križevačkoj županiji živi 8 braniteljica s invaliditetom te 6 osoba ženskog spola koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i porača.

Tablica 43. Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova/općina Koprivničko-križevačke županije – prevalencija invaliditeta na 10.000 žena

Grad/općina	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom	Prevalencija / 10.000 žena
KOPRIVNICA	2.622	0,9	13
KRIŽEVCI	1.489	0,5	7
ĐURĐEVAC	689	0,2	3
VIRJE	314	0,1	2
SVETI IVAN ŽABNO	309	0,1	2
SVETI PETAR OREHOVEC	305	0,1	2
KLOŠTAR PODRAVSKI	263	0,1	1
SOKOLOVAC	263	0,1	1
RASINJA	247	0,1	1
NOVIGRAD PODRAVSKI	242	0,1	1
PETERANEC	232	0,1	1
GOLA	222	0,1	1
KOPRIVNIČKI BREGI	206	0,1	1
LEGRAD	196	0,1	1
KOPRIVNIČKI IVANEC	179	0,1	1
DRNJE	168	0,1	1
ĐELEKOVEC	137	0	1
MOLVE	132	0	1
FERDINANDOVAC	128	0	1
GORNJA RIJEKA	113	0	1
HLEBINE	105	0	0,5
KALINOVAC	100	0	0,5
PODRAVSKE SESVETE	100	0	0,5
NOVO VIRJE	91	0	0,5
KALNIK	88	0	0,4
Ukupno	8.940		

Tablica 44. Prikaz broja žena s invaliditetom prema dobnim skupinama i gradovima/općinama Koprivničko-križevačke županije

Grad/općina	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
DRNJE	25	56	87
ĐELEKOVEC	11	43	83
ĐURDEVAC	79	275	335
FERDINANDOVAC	11	57	60
GOLA	24	77	121
GORNJA RIJEKA	7	40	66
HLEBINE	18	39	48
KALINOVAC	11	28	61
KALNIK	8	35	45
KLOŠTAR PODRAVSKI	40	110	113
KOPRIVNICA	271	1.113	1.238
KOPRIVNIČKI BREGI	31	91	84
KOPRIVNIČKI IVANEC	24	66	89
KRIŽEVCI	133	584	772
LEGRAD	26	57	113
MOLVE	16	47	69
NOVIGRAD PODRAVSKI	38	91	113
NOVO VIRJE	14	34	43
PETERANEC	36	112	84
PODRAVSKE SESVETE	7	38	55
RASINJA	33	94	120
SOKOLOVAC	23	89	151
SVETI IVAN ŽABNO	38	127	144
SVETI PETAR OREHOVEC	25	122	158
VIRJE	44	112	158

8.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod žena s invaliditetom s područja Koprivničko-križevačke županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su višestruka oštećenja te oštećenja lokomotornog sustava (tablica 45.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola razvrstane prema dobnim skupinama nalaze se u tablici 45.b.

Tablica 45.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola

Vrste oštećenja	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom	Prevalencija / 10.000 žena
Višestruka oštećenja	3.521	1,2	18
Oštećenja lokomotornog sustava	3.285	1,1	16
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodne anomalije i rijetke bolesti	2.721	0,9	14
Mentalna oštećenja	2.251	0,8	11
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	1.480	0,5	7
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	783	0,3	4
Intelektualna oštećenja	597	0,2	3
Oštećenja vida	368	0,1	2
Oštećenja sluha	303	0,1	2
Oštećenja perifernog živčanog sustava	294	0,1	1
Poremećaji iz spektra autizma	22	0	0,1
Gluhosljepoća	2	0	0

Tablica 45.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Višestruka oštećenja	314	1.215	1.992
Oštećenja lokomotornog sustava	24	1.047	2.214
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	63	982	1.676
Mentalna oštećenja	73	946	1.232
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	116	511	853
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	409	316	58
Intelektualna oštećenja	145	404	48
Oštećenja vida	26	103	239
Oštećenja sluha	41	89	173
Oštećenja perifernog živčanog sustava	6	154	134
Poremećaji iz spektra autizma	14	7	1
Gluhosljepoća	1	0	1

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M40-M54), dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini ostalih oblika srčanih bolesti (I30-I52).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Koprivničko-križevačkoj županiji 0,3%, od ukupnog broja žena s invaliditetom, vještačeno kao osobe ženskog spola sa 100% oštećenjem od čega su 352 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje.

U tablici 46 prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 46. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu ženskog spola

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj žena
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	963
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	446
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	22
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	16
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	26
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	499
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	241
H90-H95	Drugi poremećaji uha	306
Q90	Down sindrom	16
S48	Amputacija obje nadlaktice	1
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S68	Amputacija obje šake	1
S88	Amputacija obje potkoljenice	1
G35	Multipla skleroza	79

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod žena s invaliditetom s područja Koprivničko-križevačke županije su kronične bolesti te tjelesno oštećenje (tablica 47.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 47.a i 47.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 47.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	358	611	1.131	796	4	2.900
Tjelesno oštećenje	289	442	468	530	1	1.730
Psihičke bolesti	87	212	219	234	744	1.496
Poremećaj glasa, jezika i govora	1	8	12	6	593	620
Intelektualne teškoće	34	57	57	136	259	543
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	349
Oštećenje vida	55	47	35	110	77	324
Kronične bolesti kod djece	12	45	78	47	0	182
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	4	31	102	24	10	171
Oštećenje sluha	29	31	17	16	62	155
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	2	10	4	16
Gluhosljepoća	-	-	1	0	0	1

Tablica 47.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Kronične bolesti	19	1.141	1.740
Tjelesno oštećenje	28	451	1.251
Psihičke bolesti	28	685	783
Poremećaj glasa, jezika i govora	323	282	15
Intelektualne teškoće	133	365	45
Višestruke teškoće	227	121	1
Oštećenje vida	26	84	214
Kronične bolesti kod djece	182	-	-
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	171	-	-
Oštećenje sluha	33	49	73
Poremećaji iz autističnog spektra	9	6	1
Gluhosljepoća	1	0	0

U tablici 48 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod žena s invaliditetom u Koprivničko-križevačkoj županiji pri čemu su najčešće korištena pomagala za urogenitalni sustav, očna i tiftotehnička pomagala i pomagala za kretanje.

Tablica 48. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste žene s invaliditetom

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Ukupno
Pomagala za urogenitalni sustav	2.213
Očna i tiftotehnička pomagala	2.153
Pomagala za kretanje	1.222
Pomagala kod šećerne bolesti	1.013
Druga pomagala	774
Ortoze	749
Obloge za rane	513
Slušna i surdotehnička pomagala	261
Ortopedske cipele	183
Pomagala za probavni sustav, stoma pomagala	156
Pomagala za disanje	131
Potrošni dijelovi za proteze za noge	25
Proteze za noge	16
Pomagala za govor	10
Pomagala za dijalizu	5
Proteze za ruke	1
Ukupno	9.425

9. Krapinsko-zagorska županija

9.1. Opći sociodemografski podaci

U Krapinsko-zagorskoj županiji, stanje na dan 14.11.2023., živi 11.437 žena s invaliditetom (3,9% od ukupnog broja žena s invaliditetom) (tablica 1) te na taj način žene s invaliditetom čine 18,5% ukupnog stanovništva ženskog spola Krapinsko-zagorske županije (tablica 2). Najveći broj žena s invaliditetom, njih 5.956 (52%), je u dobnoj skupini 65+ godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 9% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio žena s invaliditetom u ukupnom stanovništvu ženskog spola županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Krapinsko-zagorska županija iznad prosjeka RH za prevalenciju u dječjoj dobi, za radno-aktivnu dobnu skupinu, za dobnu skupinu 65+ te za ukupnu prevalenciju (tablica 2).

Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova/općina Krapinsko-zagorske županije te razrada prema dobnim skupinama nalaze se u tablicama 49 i 50.

Tablica 49. Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova/općina Krapinsko-zagorske županije – prevalencija invaliditeta na 10.000 žena

Grad/općina	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom	Prevalencija / 10.000 žena
KRAPINA	1.146	0,4	6
ZABOK	1.012	0,3	5
BEDEKOVČINA	697	0,2	3
OROSLAVJE	605	0,2	3
PREGRADA	589	0,2	3
KRAPINSKE TOPLICE	573	0,2	3
SVETI KRIŽ ZAČRETJE	557	0,2	3
DONJA STUBICA	512	0,2	3
MARIJA BISTRICA	455	0,2	2
ZLATAR	432	0,1	2
ĐURMANEC	406	0,1	2
GORNJA STUBICA	403	0,1	2
VELIKO TRGOVIŠĆE	371	0,1	2
RADOBOJ	352	0,1	2
HUM NA SUTLI	311	0,1	2
KONJŠČINA	291	0,1	1
STUBIČKE TOPLICE	279	0,1	1
PETROVSKO	261	0,1	1
ZLATAR BISTRICA	258	0,1	1
KLANJEC	245	0,1	1
DESINIĆ	226	0,1	1
MAČE	182	0,1	1
BUDINŠČINA	179	0,1	1
LOBOR	173	0,1	1
JESENJE	169	0,1	1
MIHOVLJAN	155	0,1	1
TUHELJ	154	0,1	1
KRALJEVEC NA SUTLI	123	0	1
HRAŠČINA	117	0	1
KUMROVEC	105	0	0,5
NOVI GOLUBOVEC	54	0	0,3
ZAGORSKA SELA	45	0	0,2
Ukupno	11.437		

Tablica 50. Prikaz broja žena s invaliditetom prema dobnim skupinama i gradovima/općinama Krapinsko-zagorske županije

Grad/općina	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
BEDEKOVČINA	54	346	297
BUDINŠČINA	25	84	70
DESINIĆ	21	90	115
DONJA STUBICA	38	177	297
ĐURMANEC	38	158	210
GORNJA STUBICA	35	159	209
HRAŠČINA	5	53	59
HUM NA SUTLI	33	128	150
JESENJE	14	74	81
KLANJEC	26	108	111
KONJŠČINA	29	106	156
KRALJEVEC NA SUTLI	18	56	49
KRAPINA	114	402	630
KRAPINSKE TOPLICE	41	196	336
KUMROVEC	9	47	49
LOBOR	21	60	92
MAČE	13	84	85
MARIJA BISTRICA	51	193	211
MIHOVLJAN	13	63	79
NOVI GOLUBOVEC	7	20	27
OROSLAVJE	46	170	389
PETROVSKO	18	110	133
PREGRADA	48	261	280
RADOBOJ	40	125	187
STUBIČKE TOPLICE	24	87	168
SVETI KRIŽ ZAČRETJE	65	224	268
TUHELJ	12	59	83
VELIKO TRGOVIŠĆE	52	146	173
ZABOK	52	364	596
ZAGORSKA SELA	1	19	25
ZLATAR	51	188	193
ZLATAR BISTRICA	14	96	148

Iz Krapinsko-zagorske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 857 osoba ženskog spola. Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te intelektualna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Krapinsko-zagorskoj županiji živi 5 braniteljica s invaliditetom te 4 osobe ženskog spola koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća.

9.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod žena s invaliditetom s područja Krapinsko-zagorske županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su oštećenja lokomotornog sustava te višestruka oštećenja (tablica 51.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola razvrstane prema dobnim skupinama nalaze se u tablici 51.b.

Tablica 51.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola

Vrste oštećenja	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom	Prevalencija / 10.000 žena
Oštećenja lokomotornog sustava	4.186	1,4	21
Višestruka oštećenja	4.103	1,4	20
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	3.483	1,2	17
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	3.083	1,0	15
Mentalna oštećenja	2.454	0,8	12
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	901	0,3	4
Intelektualna oštećenja	534	0,2	3
Oštećenja vida	300	0,1	1
Oštećenja sluha	288	0,1	1
Oštećenja perifernog živčanog sustava	269	0,1	1
Poremećaji iz spektra autizma	22	0	0,1
Gluhosljepoća	2	0	0

Tablica 51.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Oštećenja lokomotornog sustava	85	1.451	2.650
Višestruka oštećenja	252	1.427	2.424
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	110	1.255	2.118
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	234	802	2.047
Mentalna oštećenja	89	1.100	1.265
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	486	370	45
Intelektualna oštećenja	85	394	55
Oštećenja vida	19	116	165
Oštećenja sluha	29	101	158
Oštećenja perifernog živčanog sustava	7	149	113
Poremećaji iz spektra autizma	15	7	0
Gluhosljepoća	0	2	0

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M40-M54), dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini ostalih oblika srčanih bolesti (I30-I52).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Krapinsko-zagorskoj županiji 0,2%, od ukupnog broja žena s invaliditetom, vještačeno kao osobe ženskog spola sa 100% oštećenjem od čega je 248 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje.

U tablici 52 prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 52. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu ženskog spola

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj žena
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	825
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	322
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	22
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	13
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	21
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	435
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	221
H90-H95	Drugi poremećaji uha	277
Q90	Down sindrom	17
S48	Amputacija obje nadlaktice	2
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	126

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod žena s invaliditetom s područja Krapinsko-zagorske županije su kronične bolesti te psihičke bolesti (tablica 53.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 53.a i 53.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 53.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	320	808	1.129	526	8	2.791
Psihičke bolesti	115	188	176	79	1449	2.007
Poremećaj glasa, jezika i govora	12	27	20	13	707	779
Tjelesno oštećenje	131	254	220	149	0	754
Intelektualne teškoće	17	23	33	87	312	472
Kronične bolesti kod djece	27	107	95	39	0	268
Oštećenje vida	44	47	27	18	126	262
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	222
Oštećenje sluha	38	34	34	5	84	195
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	32	71	50	19	17	189
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	3	10	7	20

Tablica 53.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Kronične bolesti	42	1.190	1.559
Psihičke bolesti	38	881	1.088
Poremećaj glasa, jezika i govora	430	335	14
Tjelesno oštećenje	31	235	488
Intelektualne teškoće	62	356	54
Kronične bolesti kod djece	268	-	-
Oštećenje vida	12	95	155
Višestruke teškoće	79	143	0
Oštećenje sluha	23	60	112
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	189	-	-
Poremećaji iz autističnog spektra	13	7	0

U tablici 54 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod žena s invaliditetom u Krapinsko-zagorskoj županiji pri čemu su najčešće korištena očna i tiftotehnička pomagala, pomagala za urogenitalni sustav i pomagala kod šećerne bolesti.

Tablica 54. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste žene s invaliditetom

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Ukupno
Očna i tiftotehnička pomagala	2.369
Pomagala za urogenitalni sustav	2.272
Pomagala kod šećerne bolesti	1.446
Pomagala za kretanje	1.292
Druga pomagala	803
Obloge za rane	691
Ortoze	645
Slušna i surdotehnička pomagala	333
Ortopedske cipele	239
Pomagala za disanje	145
Pomagala za probavni sustav, stoma pomagala	129
Potrošni dijelovi za proteze za noge	33
Proteze za noge	31
Pomagala za govor	7
Ortoproteze i elektronički uređaji	1
Proteze za ruke	1
Ukupno	10.437

10. Ličko-senjska županija

10.1. Opći sociodemografski podaci

U Ličko-senjskoj županiji, stanje na dan 14.11.2023., živi 2.967 žena s invaliditetom (1% od ukupnog broja žena s invaliditetom) (tablica 1) te na taj način žene s invaliditetom čine 13,7% ukupnog stanovništva ženskog spola Ličko-senjske županije (tablica 2). Najveći broj žena s invaliditetom, njih 1.725 (58%), je u dobnoj skupini 65+ godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 7% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio žena s invaliditetom u ukupnom stanovništvu ženskog spola županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Ličko-senjska županija ispod prosjeka RH za prevalenciju u dječjoj dobi, za radno-aktivnu dobnu skupinu, za dobnu skupinu 65+ i za ukupnu prevalenciju (tablica 2).

Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova/općina Ličko-senjske županije te razrada prema dobnim skupinama nalaze se u tablicama 55 i 56.

Tablica 55. Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova/općina Ličko-senjske županije – prevalencija invaliditeta na 10.000 žena

Grad/općina	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom	Prevalencija / 10.000 žena
GOSPIĆ	886	0,3	4
SENJ	544	0,2	3
OTOČAC	463	0,2	2
PLITVIČKA JEZERA	221	0,1	1
PERUŠIĆ	153	0,1	1
NOVALJA	152	0,1	1
BRINJE	148	0,1	1
UDBINA	119	0	1
DONJI LAPAC	113	0	1
KARLOBAG	67	0	0,3
LOVINAC	60	0	0,3
VRHOVINE	41	0	0,2
Ukupno	2.967		

Tablica 56. Prikaz broja žena s invaliditetom prema dobnim skupinama i gradovima/općinama Ličko-senjske županije

Grad/općina	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
BRINJE	14	56	78
DONJI LAPAC	7	26	80
GOSPIĆ	59	378	449
KARLOBAG	2	19	46
LOVINAC	1	16	43
NOVALJA	22	39	91
OTOČAC	41	184	238
PERUŠIĆ	7	49	97
PLITVIČKA JEZERA	20	88	113
SENJ	21	142	381
UDBINA	1	39	79
VRHOVINE	5	6	30

Iz Ličko-senjske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 178 osoba ženskog spola. Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, intelektualna oštećenja te višestruka oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Ličko-senjskoj županiji žive 22 braniteljice s invaliditetom te 41 osoba ženskog spola koja ima posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili je civilni invalid rata i poraća.

10.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod žena s invaliditetom s područja Ličko-senjske županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su oštećenja drugih organa i organskih sustava te višestruka oštećenja (tablica 57.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola razvrstane prema dobnim skupinama nalaze se u tablici 57.b.

Tablica 57.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola

Vrste oštećenja	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom	Prevalencija / 10.000 žena
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	1.066	0,4	5
Višestruka oštećenja	1.017	0,3	5
Oštećenja lokomotornog sustava	1.012	0,3	5
Mentalna oštećenja	572	0,2	3
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	453	0,2	2
Intelektualna oštećenja	160	0,1	1
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	151	0,1	1
Oštećenja vida	138	0	1
Oštećenja sluha	91	0	0,5
Oštećenja perifernog živčanog sustava	86	0	0,4
Poremećaji iz spektra autizma	9	0	0
Gluhosljepoća	2	0	0

Tablica 57.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	21	381	664
Višestruka oštećenja	36	332	649
Oštećenja lokomotornog sustava	6	286	720
Mentalna oštećenja	18	240	314
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	33	165	255
Intelektualna oštećenja	32	105	23
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	79	63	9
Oštećenja vida	2	46	90
Oštećenja sluha	3	32	56
Oštećenja perifernog živčanog sustava	3	37	46
Poremećaji iz spektra autizma	7	2	0
Gluhosljepoća	0	1	1

Najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini ostalih oblika srčanih bolesti (I30-I52), dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M40-M54).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Ličko-senjskoj županiji 0,06%, od ukupnog broja žena s invaliditetom, vještačeno kao osobe ženskog spola sa 100% oštećenjem od čega je 59 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje i 2 braniteljice Domovinskog rata.

U tablici 58 prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 58. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu ženskog spola

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj žena
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	208
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	147
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	9
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	3
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	8
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	103
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	104
H90-H95	Drugi poremećaji uha	89
Q90	Down sindrom	10
S78	Amputacija obje natkoljenice	1
S88	Amputacija obje potkoljenice	1
G35	Multipla skleroza	42

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod žena s invaliditetom s područja Ličko-senjske županije su kronične bolesti te tjelesno oštećenje (tablica 59.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 59.a i 59.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 59.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	205	245	275	101	2	828
Tjelesno oštećenje	87	150	197	57	0	491
Psihičke bolesti	23	48	74	33	306	484
Intelektualne teškoće	3	8	10	25	107	153
Poremećaj glasa, jezika i govora	3	2	0	1	127	133
Oštećenje vida	15	16	15	35	43	124
Oštećenje sluha	14	9	8	2	33	66
Kronične bolesti kod djece	9	21	21	9	0	60
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	0	8	18	1	4	31
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	31
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	1	2	4	7
Gluhosljepoća	-	-	0	1	0	1

Tablica 59.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Kronične bolesti	9	340	479
Tjelesno oštećenje	10	120	361
Psihičke bolesti	8	208	268
Intelektualne teškoće	30	100	23
Poremećaj glasa, jezika i govora	66	61	6
Oštećenje vida	1	41	82
Oštećenje sluha	3	18	45
Kronične bolesti kod djece	60	-	-
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	31	-	-
Višestruke teškoće	15	16	0
Poremećaji iz autističnog spektra	6	1	0
Gluhosljepoća	0	1	0

U tablici 60 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod žena s invaliditetom u Ličko-senjskoj županiji pri čemu su najčešće korištena očna i tiftotehnička pomagala, pomagala za urogenitalni sustav te pomagala kod šećerne bolesti.

Tablica 60. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste žene s invaliditetom

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Ukupno
Očna i tiftotehnička pomagala	653
Pomagala za urogenitalni sustav	612
Pomagala kod šećerne bolesti	362
Pomagala za kretanje	273
Obloge za rane	214
Druga pomagala	201
Ortoze	179
Slušna i surdotehnička pomagala	77
Ortopedske cipele	64
Pomagala za disanje	38
Pomagala za probavni sustav, stoma pomagala	30
Potrošni dijelovi za proteze za noge	12
Proteze za noge	11
Pomagala za govor	6
Pomagala za dijalizu	2
Proteze za ruke	1
Ukupno	2.735

11. Međimurska županija

11.1. Opći sociodemografski podaci

U Međimurskoj županiji, stanje na dan 14.11.2023., živi 8.100 žena s invaliditetom (2,7% od ukupnog broja žena s invaliditetom) (tablica 1) te na taj način žene s invaliditetom čine 15% ukupnog stanovništva ženskog spola Međimurske županije (tablica 2). Najveći broj žena s invaliditetom, njih 3.693 (46%), su u dobnoj skupini 20-64 godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 14% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio žena s invaliditetom u ukupnom stanovništvu ženskog spola županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Međimurska županija iznad prosjeka RH za prevalenciju u dječjoj dobi, za radno-aktivnu dobnu skupinu i za ukupnu prevalenciju, a ispod prosjeka za dobnu skupinu 65+ (tablica 2).

Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova/općina Međimurske županije te razrada prema dobnim skupinama nalaze se u tablicama 61 i 62.

Iz Međimurske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1.181 osobu ženskog spola. Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te intelektualna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Međimurskoj županiji žive 3 braniteljice s invaliditetom te 2 osobe ženskog spola koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća.

Tablica 61. Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova/općina Međimurske županije – prevalencija invaliditeta na 10.000 žena

Grad/općina	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom	Prevalencija / 10.000 žena
ČAKOVEC	2.113	0,7	11
NEDELIŠĆE	970	0,3	5
PRELOG	475	0,2	2
MURSKO SREDIŠĆE	441	0,1	2
MALA SUBOTICA	433	0,1	2
SVETI JURAJ NA BREGU	351	0,1	2
DONJI KRALJEVEC	310	0,1	2
PRIBISLAVEC	305	0,1	2
PODTUREN	249	0,1	1
BELICA	227	0,1	1
STRAHONINEC	220	0,1	1
OREHOVICA	215	0,1	1
KOTORIBA	205	0,1	1
ŠENKOVEC	192	0,1	1
GORIČAN	173	0,1	1
SELNIČA	168	0,1	1
DOMAŠINEC	157	0,1	1
SVETI MARTIN NA MURI	156	0,1	1
SVETA MARIJA	141	0	1
ŠTRIGOVA	134	0	1
DONJA DUBRAVA	119	0	1
VRATIŠINEC	111	0	1
GORNJI MIHALJEVEC	102	0	0,5
DONJI VIDOVEC	83	0	0,4
DEKANOVEC	50	0	0,2
Ukupno	8.100		

Tablica 62. Prikaz broja žena s invaliditetom prema dobnim skupinama i gradovima/općinama Međimurske županije

Grad/općina	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
BELICA	27	93	107
ČAKOVEC	306	896	911
DEKANOVEC	4	21	25
DOMAŠINEC	20	68	69
DONJA DUBRAVA	9	58	52
DONJI KRALJEVEC	28	143	139
DONJI VIDOVEC	10	35	38
GORIČAN	12	90	71
GORNJI MIHALJEVEC	16	41	45
KOTORIBA	36	92	77
MALA SUBOTICA	86	217	130
MURSKO SREDIŠĆE	76	206	159
NEDELIŠĆE	153	464	353
OREHOVICA	44	126	45
PODTUREN	46	121	82
PRELOG	60	230	185
PRIBISLAVEC	75	132	98
SELNICA	16	98	54
STRAHONINEC	21	82	117
SVETA MARIJA	12	53	76
SVETI JURAJ NA BREGU	40	170	141
SVETI MARTIN NA MURI	18	71	67
ŠENKOVEC	19	71	102
ŠTRIGOVA	23	61	50
VRATIŠINEC	10	54	47

11.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod žena s invaliditetom s područja Međimurske županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su višestruka oštećenja te oštećenja lokomotornog sustava (tablica 63.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola razvrstane prema dobnim skupinama nalaze se u tablici 63.b.

Tablica 63.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola

Vrste oštećenja	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom	Prevalencija / 10.000 žena
Višestruka oštećenja	3.486	1,2	17
Oštećenja lokomotornog sustava	2.845	1,0	14
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	2.732	0,9	14
Mentalna oštećenja	1.847	0,6	9
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	1.484	0,5	7
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	930	0,3	5
Intelektualna oštećenja	852	0,3	4
Oštećenja vida	454	0,2	2
Oštećenja sluha	341	0,1	2
Oštećenja perifernog živčanog sustava	313	0,1	2
Poremećaji iz spektra autizma	25	0	0,1
Gluhosljepoća	1	0	0

Tablica 63.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Višestruka oštećenja	392	1.568	1.526
Oštećenja lokomotornog sustava	66	1.210	1.569
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	111	1.168	1.453
Mentalna oštećenja	110	879	858
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	189	600	695
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	414	444	72
Intelektualna oštećenja	307	504	41
Oštećenja vida	93	165	196
Oštećenja sluha	33	120	188
Oštećenja perifernog živčanog sustava	7	178	128
Poremećaji iz spektra autizma	16	9	0
Gluhosljepoća	0	0	1

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini dorzopatija (M40-M54), dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini ostalih oblika srčanih bolesti (I30-I52).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Međimurskoj županiji 0,3%, od ukupnog broja žena s invaliditetom, vještačeno kao osobe ženskog spola sa 100% oštećenjem od čega je 340 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje i 1 braniteljica Domovinskog rata.

U tablici 64 prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 64. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu ženskog spola

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj žena
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	605
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	370
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	25
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	11
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	23
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	443
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	313
H90-H95	Drugi poremećaji uha	346
Q90	Down sindrom	20
S78	Amputacija obje natkoljenice	1
S88	Amputacija obje potkoljenice	1
G35	Multipla skleroza	99

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod žena s invaliditetom s područja Međimurske županije su kronične bolesti te psihičke bolesti (tablica 65.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 65.a i 65.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 65.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	501	564	760	596	6	2.427
Psihičke bolesti	78	112	118	88	793	1.189
Tjelesno oštećenje	195	224	229	163	1	812
Intelektualne teškoće	29	48	69	77	561	784
Poremećaj glasa, jezika i govora	13	12	5	9	686	725
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	424
Oštećenje vida	73	68	58	49	151	399
Kronične bolesti kod djece	25	59	130	64	0	278
Oštećenje sluha	28	55	42	14	80	219
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	26	32	118	25	10	211
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	6	10	5	21

Tablica 65.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Kronične bolesti	63	1.216	1.148
Psihičke bolesti	50	613	526
Tjelesno oštećenje	51	336	425
Intelektualne teškoće	272	472	40
Poremećaj glasa, jezika i govora	326	380	19
Višestruke teškoće	138	285	1
Oštećenje vida	84	141	174
Kronične bolesti kod djece	278	-	-
Oštećenje sluha	21	84	114
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	211	-	-
Poremećaji iz autističnog spektra	13	8	0

U tablici 66 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod žena s invaliditetom u Međimurskoj županiji pri čemu su najčešće korištena očna i tiftotehnička pomagala, pomagala za urogenitalni sustav i pomagala kod šećerne bolesti.

Tablica 66. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste žene s invaliditetom

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Ukupno
Očna i tiftotehnička pomagala	1.416
Pomagala za urogenitalni sustav	1.372
Pomagala kod šećerne bolesti	1.023
Pomagala za kretanje	847
Druga pomagala	626
Obloge za rane	417
Ortoze	384
Slušna i surdotehnička pomagala	302
Ortopedske cipele	226
Pomagala za disanje	174
Pomagala za probavni sustav, stoma pomagala	103
Proteze za noge	14
Potrošni dijelovi za proteze za noge	13
Pomagala za govor	11
Proteze za ruke	3
Ortoproteze i elektronički uređaji	1
Ukupno	6.932

12. Osječko-baranjska županija

12.1. Opći sociodemografski podaci

U Osječko-baranjskoj županiji, stanje na dan 14.11.2023., živi 19.616 žena s invaliditetom (6,7% od ukupnog broja žena s invaliditetom) (tablica 1) te na taj način žene s invaliditetom čine 14,6% ukupnog stanovništva ženskog spola Osječko-baranjske županije (tablica 2). Najveći broj žena s invaliditetom, njih 9.253 (47%), su u dobnoj skupini 65+ godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 10% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio žena s invaliditetom u ukupnom stanovništvu ženskog spola županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Osječko-baranjska županija iznad prosjeka RH za radno-aktivnu dobnu skupinu, a ispod prosjeka za dječju dob, za dobnu skupinu 65+ i za ukupnu prevalenciju (tablica 2).

Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova/općina Osječko-baranjske županije te razrada prema dobnim skupinama nalaze se u tablicama 67. i 68.

Tablica 67. Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova/općina Osječko-baranjske županije – prevalencija invaliditeta na 10.000 žena

Grad/općina	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom	Prevalencija / 10.000 žena
OSIJEK	8.091	2,7	40
ĐAKOVO	1.580	0,5	8
NAŠICE	1.119	0,4	6
BELIŠĆE	728	0,2	4
ČEPIN	672	0,2	3
VALPOVO	658	0,2	3
BELI MANASTIR	541	0,2	3
ĐURĐENOVAC	535	0,2	3
DONJI MIHOLJAC	470	0,2	2
ERDUT	419	0,1	2
DARDA	398	0,1	2
SEMELJCI	303	0,1	2
BIZOVAC	288	0,1	1
BILJE	265	0,1	1
KOŠKA	247	0,1	1
ANTUNOVAC	241	0,1	1
PODGORAČ	221	0,1	1
PETRIJEVCI	183	0,1	1
KNEŽEVI VINOGRADI	168	0,1	1
ČEMINAC	148	0,1	1
ERNESTINOVO	138	0	1
DRENJE	136	0	1
VLADISLAVCI	129	0	1
DRAŽ	127	0	1
STRIZIVOJNA	125	0	1
VILJEVO	124	0	1
MARIJANCI	120	0	1
VIŠKOVCI	117	0	1
PETLOVAC	116	0	1
PUNITOVCI	116	0	1
SATNICA ĐAKOVAČKA	115	0	1
POPOVAC	112	0	1
FERIČANCI	109	0	0,5
GORJANI	106	0	0,5
ŠODOLOVCI	105	0	0,5
JAGODNJAK	101	0	0,5
MAGADENOVAC	100	0	0,5
DONJA MOTIČINA	88	0	0,4
LEVANJSKA VAROŠ	76	0	0,4
TRNAVA	75	0	0,4
VUKA	55	0	0,3
PODRAVSKA MOSLAVINA	51	0	0,3
Ukupno	19.616		

Tablica 68. Prikaz broja žena s invaliditetom prema dobnim skupinama i gradovima/općinama Osječko-baranjske županije

Grad/općina	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
ANTUNOVAC	26	132	83
BELI MANASTIR	70	227	244
BELIŠĆE	99	324	305
BILJE	22	136	107
BIZOVAC	29	115	144
ČEMINAC	22	59	67
ČEPIN	72	313	287
DARDA	55	215	128
DONJA MOTIČINA	7	36	45
DONJI MIHOLJAC	52	201	217
DRAŽ	16	56	55
DRENJE	20	64	52
ĐAKOVO	159	743	678
ĐURĐENOVAC	42	198	295
ERDUT	41	172	206
ERNESTINOVO	19	65	54
FERIĆANCI	8	40	61
GORJANI	21	40	45
JAGODNJAK	19	50	32
KNEŽEVI VINOGRADI	15	89	64
KOŠKA	33	94	120
LEVANJSKA VAROŠ	3	36	37
MAGADENOVAC	10	45	45
MARIJANCI	15	56	49
NAŠICE	109	445	565
OSIJEK	634	3.318	4.139
PETLOVAC	12	57	47
PETRIJEVCI	18	76	89
PODGORAČ	25	85	111
PODRAVSKA MOSLAVINA	7	25	19
POPOVAC	22	53	37
PUNITOVCI	19	56	41
SATNICA ĐAKOVAČKA	17	65	33
SEMELJCI	62	146	95
STRIZIVOJNA	21	61	43
ŠODOLOVCI	11	42	52
TRNAVA	9	32	34
VALPOVO	39	265	354
VILJEVO	13	65	46
VIŠKOVCI	10	64	43
VLADISLAVCI	9	56	64
VUKA	5	29	21

Iz Osječko-baranjske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1.792 osobe ženskog spola. Višestruka oštećenja, oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te intelektualna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Osječko-baranjskoj županiji živi 161 braniteljica s invaliditetom te 100 osoba ženskog spola koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i porača.

12.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod žena s invaliditetom s područja Osječko-baranjske županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su oštećenja drugih organa i organskih sustava te višestruka oštećenja (tablica 69.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola razvrstane prema dobnim skupinama nalaze se u tablici 69.b.

Tablica 69.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola

Vrste oštećenja	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom	Prevalencija / 10.000 žena
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	7.055	2,4	35
Višestruka oštećenja	6.537	2,2	33
Oštećenja lokomotornog sustava	5.868	2,0	29
Mentalna oštećenja	3.784	1,3	19
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	2.973	1,0	15
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	1.423	0,5	7
Intelektualna oštećenja	1.075	0,4	5
Oštećenja vida	718	0,2	4
Oštećenja sluha	563	0,2	3
Oštećenja perifernog živčanog sustava	469	0,2	2
Poremećaji iz spektra autizma	88	0	0,4
Gluhosljepoća	6	0	0

Tablica 69.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	229	3.154	3.672
Višestruka oštećenja	572	2.816	3.149
Oštećenja lokomotornog sustava	99	2.274	3.495
Mentalna oštećenja	123	1.717	1.944
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	360	1.163	1.450
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	704	616	103
Intelektualna oštećenja	309	707	59
Oštećenja vida	45	248	425
Oštećenja sluha	46	213	304
Oštećenja perifernog živčanog sustava	17	252	200
Poremećaji iz spektra autizma	61	27	0
Gluhosljepoća	0	0	6

Najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini ostalih oblika srčanih bolesti (I30-I52), dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju osobe pripadaju skupini dorzopatija (M40-M54).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Osječko-baranjskoj županiji 0,5%, od ukupnog broja žena s invaliditetom, vještačeno kao osobe ženskog spola sa 100% oštećenjem od čega su 694 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 4 braniteljice Domovinskog rata, dok 5 ima 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 70. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 70. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu ženskog spola

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj žena
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	1.053
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	761
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	88
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	26
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	59
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	979
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	593
H90-H95	Drugi poremećaji uha	564
Q90	Down sindrom	59
S48	Amputacija obje nadlaktice	1
S88	Amputacija obje potkoljenice	2
G35	Multipla skleroza	226

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod žena s invaliditetom s područja Osječko-baranjske županije su kronične bolesti te psihičke bolesti (tablica 71.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 71.a i 71.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 71.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	1.077	1.478	2.272	1.298	16	6.141
Psihičke bolesti	185	284	424	194	1.615	2.702
Poremećaj glasa, jezika i govora	5	12	10	17	1.037	1.081
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	985
Intelektualne teškoće	23	65	139	193	559	979
Tjelesno oštećenje	183	255	180	273	0	891
Oštećenje vida	55	84	88	95	230	552
Kronične bolesti kod djece	17	128	260	104	0	509
Oštećenje sluha	35	71	85	38	135	364
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	20	59	106	25	16	226
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	6	49	15	70
Gluhosljepoća	-	-	0	3	1	4

Tablica 71.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Kronične bolesti	52	2.840	3.249
Psihičke bolesti	80	1.168	1.454
Poremećaj glasa, jezika i govora	575	478	28
Višestruke teškoće	347	616	22
Intelektualne teškoće	271	651	57
Tjelesno oštećenje	52	361	478
Oštećenje vida	26	166	360
Kronične bolesti kod djece	509	-	-
Oštećenje sluha	31	151	182
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	226	-	-
Poremećaji iz autističnog spektra	51	19	0
Gluhosljepoća	0	0	4

U tablici 72 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod žena s invaliditetom u Osječko-baranjskoj županiji pri čemu su najčešće korištena očna i tiftotehnička pomagala, pomagala za urogenitalni sustav te pomagala kod šećerne bolesti.

Tablica 72. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste žene s invaliditetom

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Ukupno
Očna i tiftotehnička pomagala	3.952
Pomagala za urogenitalni sustav	3.491
Pomagala kod šećerne bolesti	2.430
Pomagala za kretanje	1.913
Druga pomagala	1.557
Obloge za rane	957
Ortoze	788
Ortopedske cipele	552
Slušna i surdotehnička pomagala	544
Pomagala za disanje	230
Pomagala za probavni sustav, stoma pomagala	217
Potrošni dijelovi za proteze za noge	59
Proteze za noge	58
Pomagala za govor	20
Ortoproteze i elektronički uređaji	3
Proteze za ruke	3
Pomagala za dijalizu	1
Ukupno	16.775

13. Požeško-slavonska županija**13.1. Opći sociodemografski podaci**

U Požeško-slavonskoj županiji, stanje na dan 14.11.2023., živi 5.647 žena s invaliditetom (1,9% od ukupnog broja žena s invaliditetom) (tablica 1) te na taj način žene s invaliditetom čine 17,1% ukupnog stanovništva ženskog spola Požeško-slavonske županije (tablica 2). Najveći broj žena s invaliditetom, njih 2.989 (53%), je u dobnoj skupini 65+ godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 8% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio žena s invaliditetom u ukupnom stanovništvu ženskog spola županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Požeško-slavonska županija iznad prosjeka RH za radno-aktivnu dobnu skupinu, dobnu skupinu 65+ te za ukupnu prevalenciju, dok je prevalencija u dječjoj dobi ispod prosjeka RH (tablica 2).

Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova/općina Požeško-slavonske županije te razrada prema dobnim skupinama nalaze se u tablicama 73 i 74.

Tablica 73. Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova/općina Požeško-slavonske županije – prevalencija invaliditeta na 10.000 žena

Grad/općina	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom	Prevalencija / 10.000 žena
POŽEGA	2.039	0,7	10
PLETERNICA	747	0,3	4
PAKRAC	695	0,2	3
LIPIK	492	0,2	2
KUTJEVO	388	0,1	2
VELIKA	377	0,1	2
BRESTOVAC	279	0,1	1
JAKŠIĆ	265	0,1	1
KAPTOL	201	0,1	1
ČAGLIN	164	0,1	1
Ukupno	5.647		

Tablica 74. Prikaz broja žena s invaliditetom prema dobnim skupinama i gradovima/općinama Požeško-slavonske županije

Grad/općina	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
BRESTOVAC	25	82	172
ČAGLIN	15	62	87
JAKŠIĆ	26	114	125
KAPTOL	6	95	100
KUTJEVO	30	157	201
LIPIK	46	175	271
PAKRAC	43	259	393
PLETERNICA	71	300	376
POŽEGA	133	821	1.085
VELIKA	34	164	179

Iz Požeško-slavonske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 352 osobe ženskog spola. Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te intelektualna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Požeško-slavonskoj županiji živi 21 braniteljica s invaliditetom te 25 osoba ženskog spola koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća.

13.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod žena s invaliditetom s područja Požeško-slavonske županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su višestruka oštećenja te oštećenja drugih organa (tablica 75.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola razvrstane prema dobnim skupinama nalaze se u tablici 75.b.

Tablica 75.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola

Vrste oštećenja	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom	Prevalencija / 10.000 žena
Višestruka oštećenja	2.201	0,7	11
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirođene anomalije i rijetke bolesti	2.087	0,7	10
Oštećenja lokomotornog sustava	2.018	0,7	10
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	1.120	0,4	6
Mentalna oštećenja	1.074	0,4	5
Intelektualna oštećenja	426	0,1	2
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	416	0,1	2
Oštećenja vida	248	0,1	1
Oštećenja perifernog živčanog sustava	233	0,1	1
Oštećenja sluha	232	0,1	1
Poremećaji iz spektra autizma	20	0	0,1
Gluhosljepoća	2	0	0

Tablica 75.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Višestruka oštećenja	119	806	1.276
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirođene anomalije i rijetke bolesti	52	703	1.332
Oštećenja lokomotornog sustava	21	692	1.305
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	90	383	647
Mentalna oštećenja	35	462	577
Intelektualna oštećenja	81	320	25
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	193	190	33
Oštećenja vida	13	100	135
Oštećenja perifernog živčanog sustava	5	111	117
Oštećenja sluha	12	78	142
Poremećaji iz spektra autizma	14	6	0
Gluhosljepoća	0	2	0

Najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini ostalih oblika srčanih bolesti (I30-I52) te ishemijskim bolestima srca (I20-I25), dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini dorzopatija (M40-M54).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u Požeško-slavonskoj županiji je 0,2%, od ukupnog broja žena s invaliditetom, vještačeno kao osobe ženskog spola sa 100% oštećenjem od čega je 298 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 2 braniteljice Domovinskog rata, dok 1 ima 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 76 prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 76. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu ženskog spola

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj žena
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	503
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	233
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	20
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	13
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	31
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	329
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	241
H90-H95	Drugi poremećaji uha	235
Q90	Down sindrom	14
G35	Multipla skleroza	53

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod žena s invaliditetom s područja Požeško-slavonske županije su kronične bolesti te psihičke bolesti (tablica 77.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 77.a i 77.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 77.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	310	667	962	439	4	2.382
Psihičke bolesti	21	80	124	102	333	660
Tjelesno oštećenje	96	85	83	231	0	495
Intelektualne teškoće	34	22	44	110	192	402
Poremećaj glasa, jezika i govora	5	3	1	17	295	321
Kronične bolesti kod djece	12	64	56	50	0	182
Oštećenje vida	19	22	20	46	65	172
Oštećenje sluha	13	24	18	9	54	118
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	81
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	9	10	24	2	10	55
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	2	9	3	14
Gluhosljepoća	-	-	0	1	0	1

Tablica 77.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Kronične bolesti	16	955	1.411
Psihičke bolesti	17	299	344
Tjelesno oštećenje	18	146	331
Intelektualne teškoće	75	302	25
Poremećaj glasa, jezika i govora	157	157	7
Kronične bolesti kod djece	182	-	-
Oštećenje vida	7	68	97
Oštećenje sluha	7	47	64
Višestruke teškoće	33	48	0
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	55	-	-
Poremećaji iz autističnog spektra	9	5	0
Gluhosljepoća	0	1	0

U tablici 78 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod žena s invaliditetom u Požeško-slavonskoj županiji pri čemu su najčešće korištena očna i tiftotehnička pomagala, pomagala za urogenitalni sustav i pomagala kod šećerne bolesti.

Tablica 78. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste žene s invaliditetom

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Ukupno
Očna i tiftotehnička pomagala	1.489
Pomagala za urogenitalni sustav	1.181
Pomagala kod šećerne bolesti	757
Pomagala za kretanje	742
Druga pomagala	604
Ortoze	344
Obloge za rane	274
Ortopedske cipele	244
Slušna i surdotehnička pomagala	227
Pomagala za disanje	80
Pomagala za probavni sustav, stoma pomagala	67
Proteze za noge	24
Potrošni dijelovi za proteze za noge	23
Pomagala za govor	5
Proteze za ruke	4
Pomagala za dijalizu	1
Ukupno	6.066

14. Primorsko-goranska županija**14.1. Opći sociodemografski podaci**

U Primorsko-goranskoj županiji, stanje na dan 14.11.2023., žive 17.522 žene s invaliditetom (5,9% od ukupnog broja žena s invaliditetom) (tablica 1) te na taj način žene s invaliditetom čine 12,6% ukupnog stanovništva ženskog spola Primorsko-goranske županije (tablica 2). Najveći broj žena s invaliditetom, njih 10.109 (58%), je u dobnoj skupini 65+ godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 9% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio žena s invaliditetom u ukupnom stanovništvu ženskog spola županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Primorsko-goranska županija ispod prosjeka RH za prevalenciju u dječjoj dobi, za radno-aktivnu dobnu skupinu, dobnu skupinu 65+ i za ukupnu prevalenciju (tablica 2).

Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova/općina Primorsko-goranske županije te razrada prema dobnim skupinama nalaze se u tablicama 79 i 80.

Tablica 79. Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova/općina Primorsko-goranske županije – prevalencija invaliditeta na 10.000 žena

Grad/općina	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom	Prevalencija / 10.000 žena
RIJEKA	8.142	2,8	40
VIŠKOVO	820	0,3	4
OPATIJA	639	0,2	3
MATULJI	615	0,2	3
DELNICE	554	0,2	3
CRIKVENICA	549	0,2	3
KASTAV	535	0,2	3
BAKAR	427	0,1	2
ČAVLE	424	0,1	2
VRBOVSKO	406	0,1	2
RAB	390	0,1	2
MALI LOŠINJ	368	0,1	2
ČABAR	335	0,1	2
KRK	321	0,1	2
JELENJE	297	0,1	1
RAVNA GORA	251	0,1	1
KRALJEVICA	241	0,1	1
KOSTRENA	196	0,1	1
LOVRAN	194	0,1	1
NOVI VINODOLSKI	187	0,1	1
MALINSKA-DUBAŠNICA	171	0,1	1
VINODOLSKA OPĆINA	150	0,1	1
OMIŠALJ	140	0	1
DOBRINJ	118	0	1
CRES	111	0	1
SKRAD	107	0	0,5
KLANA	101	0	0,5
PUNAT	101	0	0,5
FUŽINE	100	0	0,5
BROD MORAVICE	99	0	0,5
LOKVE	96	0	0,5
MRKOPALJ	96	0	0,5
BAŠKA	91	0	0,5
VRBNIK	52	0	0,3
MOŠČENIČKA DRAGA	51	0	0,3
LOPAR	47	0	0,2
Ukupno	17.522		

Tablica 80. Prikaz broja žena s invaliditetom prema dobnim skupinama i gradovima/općinama Primorsko-goranske županije

Grad/općina	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
BAKAR	39	163	225
BAŠKA	14	28	49
BROD MORAVICE	12	27	60
CRES	14	42	55
CRIKVENICA	56	170	323
ČABAR	14	83	238
ČAVLE	40	164	220
DELNICE	45	190	319
DOBRINJ	20	32	66
FUŽINE	3	34	63
JELENJE	31	116	150
KASTAV	70	172	293
KLANA	4	40	57
KOSTRENA	23	65	108
KRALJEVICA	20	93	128
KRK	45	109	167
LOKVE	2	24	70
LOPAR	9	19	19
LOVRAN	14	69	111
MALI LOŠINJ	46	131	191
MALINSKA-DUBAŠNICA	26	43	102
MATULJI	55	228	332
MOŠČENIČKA DRAGA	5	14	32
MRKOPALJ	3	34	59
NOVI VINODOLSKI	13	49	125
OMIŠALJ	25	56	59
OPATIJA	50	188	401
PUNAT	14	33	54
RAB	50	133	207
RAVNA GORA	7	68	176
RIJEKA	651	2.718	4.773
SKRAD	1	20	86
VINODOLSKA OPĆINA	14	46	90
VIŠKOVO	111	328	381
VRBNIK	4	12	36
VRBOVSKO	19	103	284

Iz Primorsko-goranske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1.166 osoba ženskog spola. Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te mentalna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Primorsko-goranskoj županiji živi 31 braniteljica s invaliditetom te 41 osoba ženskog spola koja ima posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili je civilni invalid rata i poraća.

14.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod žena s invaliditetom s područja Primorsko-goranske županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su oštećenja drugih organa i organskih sustava te višestruka oštećenja (tablica 81.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola razvrstane prema dobnim skupinama nalaze se u tablici 81.b.

Tablica 81.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola

Vrste oštećenja	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom	Prevalencija / 10.000 žena
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	7.172	2,4	36
Višestruka oštećenja	5.643	1,9	28
Oštećenja lokomotornog sustava	5.307	1,8	26
Mentalna oštećenja	3.355	1,1	17
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	2.615	0,9	13
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	1.155	0,4	6
Oštećenja vida	715	0,2	4
Oštećenja sluha	598	0,2	3
Intelektualna oštećenja	498	0,2	2
Oštećenja perifernog živčanog sustava	466	0,2	2
Poremećaji iz spektra autizma	71	0	0,4
Gluhosljepoća	6	0	0

Tablica 81.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	206	2.397	4.569
Višestruka oštećenja	366	1.767	3.510
Oštećenja lokomotornog sustava	61	1.611	3.635
Mentalna oštećenja	247	1.461	1.647
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	215	953	1.447
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	784	306	65
Oštećenja vida	30	194	491
Oštećenja sluha	35	166	397
Intelektualna oštećenja	105	340	53
Oštećenja perifernog živčanog sustava	15	170	281
Poremećaji iz spektra autizma	50	19	2
Gluhosljepoća	0	2	4

Zloćudna novotvorina dojke (C50) je najčešći uzrok oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuje invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonosi funkcionalnom oštećenju, dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M40-M54).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Primorsko-goranskoj županiji 0,4%, od ukupnog broja žena s invaliditetom, vještačeno kao osobe ženskog spola sa 100% oštećenjem od čega su 562 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 2 braniteljice Domovinskog rata, dok 6 ima 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 82 prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 82. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu ženskog spola

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj žena
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	1.232
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	945
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	71
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	32
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	56
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	691
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	479
H90-H95	Drugi poremećaji uha	588
Q90	Down sindrom	36
S78	Amputacija obje natkoljenice	1
S88	Amputacija obje potkoljenice	3
G35	Multipla skleroza	263

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod žena s invaliditetom s područja Primorsko-goranske županije su kronične bolesti te psihičke bolesti (tablica 83.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 83.a i 83.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 83.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefiniran	Ukupno
Kronične bolesti	1.210	1.757	1.917	535	11	5.430
Psihičke bolesti	198	362	521	138	1.625	2.844
Tjelesno oštećenje	753	928	841	252	0	2.774
Poremećaj glasa, jezika i govora	7	20	6	21	878	932
Oštećenje vida	111	99	85	92	239	626
Intelektualne teškoće	16	28	52	174	196	466
Oštećenje sluha	84	50	84	10	212	440
Kronične bolesti kod djece	25	112	205	69	0	411
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	294
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	3	45	111	14	11	184
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	22	30	12	64

Tablica 83.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Kronične bolesti	69	2.156	3.205
Psihičke bolesti	174	1.203	1.467
Tjelesno oštećenje	63	936	1.775
Poremećaj glasa, jezika i govora	651	256	25
Oštećenje vida	15	153	458
Intelektualne teškoće	90	324	52
Oštećenje sluha	26	113	301
Kronične bolesti kod djece	411	-	-
Višestruke teškoće	188	104	2
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	184	-	-
Poremećaji iz autističnog spektra	45	17	2

U tablici 84 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod žena s invaliditetom u Primorsko-goranskoj županiji pri čemu su najčešće korištena pomagala za urogenitalni sustav, očna i tiftotehnička pomagala i pomagala kod šećerne bolesti.

Tablica 84. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste žene s invaliditetom

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Ukupno
Pomagala za urogenitalni sustav	3.783
Očna i tiftotehnička pomagala	3.585
Pomagala kod šećerne bolesti	2.121
Druga pomagala	1.823
Pomagala za kretanje	1.584
Ortoze	1.070
Obloge za rane	1.038
Slušna i surdotehnička pomagala	637
Ortopedske cipele	436
Pomagala za disanje	276
Pomagala za probavni sustav, stoma pomagala	188
Potrošni dijelovi za proteze za noge	90
Proteze za noge	88
Pomagala za govor	18
Pomagala za dijalizu	15
Proteze za ruke	3
Ortoproteze i elektronički uređaji	1
Ukupno	16.756

15. Sisačko-moslavačka županija**15.1. Opći sociodemografski podaci**

U Sisačko-moslavačkoj županiji, stanje na dan 14.11.2023., žive 11.953 žene s invaliditetom (4,1% od ukupnog broja žena s invaliditetom) (tablica 1) te na taj način žene s invaliditetom čine 16,6% ukupnog stanovništva ženskog spola Sisačko-moslavačke županije (tablica 2). Najveći broj žena s invaliditetom, njih 6.155 (51%) je u dobnoj skupini 65+ godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 13% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio žena s invaliditetom u ukupnom stanovništvu ženskog spola županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Sisačko-moslavačka županija iznad prosjeka RH za prevalenciju u dječjoj dobi, za radno-aktivnu dobnu skupinu te za ukupnu prevalenciju, a malo ispod prosjeka za dobnu skupinu 65+ (tablica 2).

Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova/općina Sisačko-moslavačke županije te razrada prema dobnim skupinama nalaze se u tablicama 85 i 86.

Iz Sisačko-moslavačke županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 738 osoba ženskog spola. Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te intelektualna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Sisačko-moslavačkoj županiji živi 78 braniteljica s invaliditetom te 76 osoba ženskog spola koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća.

Tablica 85. Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova/općina Sisačko-moslavačke županije - prevalencija invaliditeta na 10.000 žena

Grad/općina	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom	Prevalencija / 10.000 žena
SISAK	3.971	1,3	20
PETRINJA	1.724	0,6	9
KUTINA	1.379	0,5	7
NOVSKA	895	0,3	4
GLINA	662	0,2	3
POPOVAČA	648	0,2	3
LEKENIK	344	0,1	2
SUNJA	340	0,1	2
DVOR	304	0,1	2
LIPOVLJANI	245	0,1	1
HRVATSKA KOSTAJNICA	235	0,1	1
MARTINSKA VES	227	0,1	1
GVOZD	218	0,1	1
TOPUSKO	174	0,1	1
VELIKA LUDINA	151	0,1	1
JASENOVAC	130	0	1
HRVATSKA DUBICA	114	0	1
DONJI KUKURUZARI	110	0	0,5
MAJUR	82	0	0,4
Ukupno	11.953		

Tablica 86. Prikaz broja žena s invaliditetom prema dobnim skupinama i gradovima/općinama Sisačko-moslavačke županije

Grad/općina	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
DONJI KUKURUZARI	3	29	78
DVOR	19	72	213
GLINA	71	216	375
GVOZD	9	63	146
HRVATSKA DUBICA	6	33	75
HRVATSKA KOSTAJNICA	13	64	158
JASENOVAC	14	46	70
KUTINA	182	543	654
LEKENIK	55	154	135
LIPOVLJANI	29	85	131
MAJUR	4	23	55
MARTINSKA VES	39	90	98
NOVSKA	108	348	439
PETRINJA	241	646	837
POPOVAČA	83	274	291
SISAK	646	1.275	2.050
SUNJA	39	113	188
TOPUSKO	15	60	99
VELIKA LUDINA	21	67	63

15.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod žena s invaliditetom s područja Sisačko-moslavačke županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su višestruka oštećenja te oštećenja drugih organa (tablica 87.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola razvrstane prema dobnim skupinama nalaze se u tablici 87.b.

Tablica 87.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola

Vrste oštećenja	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom	Prevalencija / 10.000 žena
Višestruka oštećenja	4.385	1,5	22
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	4.090	1,4	20
Oštećenja lokomotornog sustava	3.960	1,3	20
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	2.632	0,9	13
Mentalna oštećenja	2.501	0,8	12
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	799	0,3	4
Intelektualna oštećenja	726	0,2	4
Oštećenja vida	593	0,2	3
Oštećenja sluha	419	0,1	2
Oštećenja perifernog živčanog sustava	406	0,1	2
Poremećaji iz spektra autizma	41	0	0,2
Gluhošljepoća	4	0	0

Tablica 87.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Višestruka oštećenja	336	1.516	2.533
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	131	1.425	2.534
Oštećenja lokomotornog sustava	72	1.266	2.622
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	541	696	1.395
Mentalna oštećenja	121	1.045	1.335
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	419	286	94
Intelektualna oštećenja	219	456	51
Oštećenja vida	57	173	363
Oštećenja sluha	19	149	251
Oštećenja perifernog živčanog sustava	13	206	187
Poremećaji iz spektra autizma	28	12	1
Gluhosljepoća	0	2	2

Najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini ostalih oblika srčanih bolesti (I30-I52) te skupini kroničnih bolesti donjeg dišnog sustava (J40-J47), dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M40-M54).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Sisačko-moslavačkoj županiji 0,3%, od ukupnog broja žena s invaliditetom, vještačeno kao osobe ženskog spola sa 100% oštećenjem od čega je 361 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 1 braniteljica Domovinskog rata, dok ih 5 ima 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 88. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 88. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu ženskog spola

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj žena
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	742
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	538
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	41
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	18
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	24
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	527
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	338
H90-H95	Drugi poremećaji uha	406
Q90	Down sindrom	20
S48	Amputacija obje nadlaktice	1
S88	Amputacija obje potkoljenice	1
G35	Multipla skleroza	113

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod žena s invaliditetom s područja Sisačko-moslavačke županije su kronične bolesti te psihičke bolesti (tablica 89.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 89.a i 89.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 89.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	584	1.021	1.375	521	8	3.509
Psihičke bolesti	207	266	271	93	1.127	1.964
Tjelesno oštećenje	162	374	331	176	0	1.043
Intelektualne teškoće	40	85	132	122	277	656
Poremećaj glasa, jezika i govora	13	46	21	16	503	599
Oštećenje vida	164	105	52	45	184	550
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	83	209	209	13	21	535
Kronične bolesti kod djece	31	176	192	72	0	471
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	328
Oštećenje sluha	58	68	59	22	107	314
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	5	14	8	27
Gluhosljepoća	-	-	1	1	0	2

Tablica 89.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Kronične bolesti	55	1.415	2.039
Psihičke bolesti	40	795	1.129
Tjelesno oštećenje	37	325	681
Intelektualne teškoće	172	434	50
Poremećaj glasa, jezika i govora	297	249	53
Oštećenje vida	51	150	349
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	535	-	-
Kronične bolesti kod djece	471	-	-
Višestruke teškoće	172	156	0
Oštećenje sluha	16	106	192
Poremećaji iz autističnog spektra	17	9	1
Gluhosljepoća	0	1	1

U tablici 90 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod žena s invaliditetom u Sisačko-moslavačkoj županiji pri čemu su najčešće korištena očna i tiftotehnička pomagala, pomagala za urogenitalni sustav i pomagala kod šećerne bolesti.

Tablica 90. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste žene s invaliditetom

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Ukupno
Očna i tiftotehnička pomagala	2.521
Pomagala za urogenitalni sustav	1.834
Pomagala kod šećerne bolesti	1.612
Pomagala za kretanje	1.348
Druga pomagala	1.033
Obloge za rane	614
Ortoze	475
Slušna i surdotehnička pomagala	339
Ortopedske cipele	271
Pomagala za disanje	204
Pomagala za probavni sustav, stoma pomagala	122
Potrošni dijelovi za proteze za noge	35
Proteze za noge	32
Pomagala za govor	14
Pomagala za dijalizu	7
Proteze za ruke	2
Ukupno	10.463

16. Splitsko-dalmatinska županija

16.1. Opći sociodemografski podaci

U Splitsko-dalmatinskoj županiji, stanje na dan 14.11.2023., živi 34.156 žena s invaliditetom (11,6% od ukupnog broja žena s invaliditetom) (tablica 1) te na taj način žene s invaliditetom čine 15,6% ukupnog stanovništva ženskog spola Splitsko-dalmatinske županije (tablica 2). Najveći broj žena s invaliditetom, njih 18.977 (56%), je u dobnoj skupini 65+ godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 11% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio žena s invaliditetom u ukupnom stanovništvu ženskog spola županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Splitsko-dalmatinska županija iznad prosjeka RH za prevalenciju u dječjoj dobi, dobnu skupinu 65+ i za ukupnu prevalenciju, dok je za radno-aktivnu dobnu skupinu malo ispod prosjeka RH (tablica 2).

Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova/općina Splitsko-dalmatinske županije te razrada prema dobnim skupinama nalaze se u tablicama 91 i 92.

Iz Splitsko-dalmatinske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1.482 osobe ženskog spola. Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te mentalna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Splitsko-dalmatinskoj županiji živi 178 braniteljica s invaliditetom te 71 osoba ženskog spola koja ima posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili je civilni invalid rata i poraća.

Tablica 91. Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova/općina Splitsko-dalmatinske županije – prevalencija invaliditeta na 10.000 žena

Grad/općina	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom	Prevalencija / 10.000 žena
SPLIT	13.928	4,7	69
KAŠTELA	2.840	1,0	14
SINJ	2.344	0,8	12
SOLIN	1.904	0,6	9
OMIŠ	1.240	0,4	6
MAKARSKA	834	0,3	4
TROGIR	804	0,3	4
IMOTSKI	781	0,3	4
TRILJ	610	0,2	3
PODSTRANA	574	0,2	3
VRGORAC	536	0,2	3
DUGI RAT	472	0,2	2
OTOK	432	0,1	2
PODBABLJE	398	0,1	2
KLIS	375	0,1	2
MUĆ	356	0,1	2
SEGET	346	0,1	2
MARINA	344	0,1	2
HRVACE	314	0,1	2
SUPETAR	294	0,1	1
PROLOŽAC	263	0,1	1
DUGOPOLJE	245	0,1	1
DICMO	210	0,1	1
VRLIKA	208	0,1	1
OKRUG	186	0,1	1
RUNOVIĆI	182	0,1	1
PUČIŠĆA	177	0,1	1
JELSA	172	0,1	1
HVAR	170	0,1	1
ŠOLTA	167	0,1	1
ZMIJAVCI	161	0,1	1
ŠESTANOVAC	159	0,1	1
STARI GRAD	155	0,1	1
VIS	153	0,1	1
PODGORA	151	0,1	1
SELCA	139	0	1
GRADAC	138	0	1
KOMIŽA	126	0	1
BAŠKA VODA	113	0	1
POSTIRA	111	0	1
CISTA PROVO	104	0	0,5
ZAGVOZD	104	0	0,5
MILNA	93	0	0,5
LOVREĆ	86	0	0,4
BRELA	82	0	0,4
PRIMORSKI DOLAC	77	0	0,4
TUČEPI	76	0	0,4
PRGOMET	67	0	0,3
BOL	64	0	0,3
NEREŽIŠĆA	63	0	0,3
SUTIVAN	60	0	0,3
LEČEVICA	57	0	0,3
LOKVIČIĆI	49	0	0,2
SUĆURAJ	33	0	0,2
ZADVARJE	27	0	0,1
Nepoznato	2	0	0
Ukupno	34.156		

Tablica 92. Prikaz broja žena s invaliditetom prema dobnim skupinama i gradovima/općinama Splitsko-dalmatinske županije

Grad/općina	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
BAŠKA VODA	15	45	53
BOL	6	17	41
BRELA	5	28	49
CISTA PROVO	15	36	53
DICMO	25	74	111
DUGI RAT	56	178	238
DUGOPOLJE	33	106	106
GRADAC	14	37	87
HRVACE	15	96	203
HVAR	20	62	88
IMOTSKI	83	261	437
JELSA	23	44	105
KAŠTELA	430	1.068	1.342
KLIS	57	131	187
KOMIŽA	10	38	78
LEČEVICA	2	13	42
LOKVIČIĆI	4	20	25
LOVREĆ	5	35	46
MAKARSKA	83	332	419
MARINA	28	105	211
MILNA	5	20	68
MUĆ	17	119	220
NEREŽIŠĆA	6	12	45
OKRUG	23	51	112
OMIŠ	139	396	705
OTOK	39	151	242
PODBABLJE	31	138	229
PODGORA	16	42	93
PODSTRANA	87	229	258
POSTIRA	13	41	57
PRGOMET	3	18	46
PRIMORSKI DOLAC	6	27	44
PROLOŽAC	39	88	136
PUČIŠĆA	8	50	119
RUNOVIĆI	13	64	105
SEGET	32	123	191
SELCA	6	30	103
SINJ	173	798	1.373
SOLIN	274	742	888
SPLIT	1.476	4.558	7.894
STARI GRAD	15	44	96
SUČURAJ	1	7	25
SUPETAR	24	96	174
SUTIVAN	3	17	40
ŠESTANOVAC	9	35	115
ŠOLTA	7	45	115
TRILJ	56	220	334
TROGIR	103	259	442
TUČEPI	8	28	40
VIS	16	45	92
VRGORAC	40	177	319
VRLIKA	5	45	158
ZADVARJE	5	5	17
ZAGVOZD	8	33	63
ZMIJAVCI	17	48	96

16.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod žena s invaliditetom s područja Splitsko-dalmatinske županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su oštećenja drugih organa i organskih sustava te višestruka oštećenja (tablica 93.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola razvrstane prema dobnim skupinama nalaze se u tablici 93.b.

Tablica 93.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola

Vrste oštećenja	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom	Prevalencija / 10.000 žena
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	12.121	4,1	60
Višestruka oštećenja	10.687	3,6	53
Oštećenja lokomotornog sustava	10.670	3,6	53
Mentalna oštećenja	7.766	2,6	39
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	6.264	2,1	31
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	1.659	0,6	8
Oštećenja vida	1.184	0,4	6
Intelektualna oštećenja	1.129	0,4	6
Oštećenja perifernog živčanog sustava	875	0,3	4
Oštećenja sluha	824	0,3	4
Poremećaji iz spektra autizma	143	0	1
Gluhosljepoća	5	0	0

Tablica 93.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	473	4.041	7.607
Višestruka oštećenja	787	3.382	6.518
Oštećenja lokomotornog sustava	251	3.199	7.220
Mentalna oštećenja	412	2.938	4.416
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	1.040	1.822	3.402
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	1.038	504	117
Oštećenja vida	91	347	746
Intelektualna oštećenja	190	823	116
Oštećenja perifernog živčanog sustava	34	438	403
Oštećenja sluha	66	280	478
Poremećaji iz spektra autizma	103	40	0
Gluhosljepoća	0	2	3

Najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju zloćudnoj novotvorini dojke (C50) i skupini ostalih oblika srčanih bolesti (I30-152), dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini dorzopatija (M40-M54).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Splitsko-dalmatinskoj županiji 1%, od ukupnog broja žena s invaliditetom, vještačeno kao osobe ženskog spola sa 100% oštećenjem od čega je 1.245 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 2 braniteljice Domovinskog rata, dok ih 5 ima 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 94. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 94. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu ženskog spola

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj žena
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	2.095
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	1.987
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	143
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	31
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	105
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	1.300
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	964
H90-H95	Drugi poremećaji uha	798
Q90	Down sindrom	96
S48	Amputacija obje nadlaktice	2
S88	Amputacija obje potkoljenice	2
G35	Multipla skleroza	401

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod žena s invaliditetom s područja Splitsko-dalmatinske županije su kronične bolesti te psihičke bolesti (tablica 95.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 95.a i 95.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 95.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	668	2.727	4.461	2.233	33	10.122
Psihičke bolesti	104	370	755	601	4.257	6.087
Tjelesno oštećenje	332	935	632	515	0	2.414
Kronične bolesti kod djece	66	547	513	270	1	1.397
Poremećaj glasa, jezika i govora	4	12	9	17	1.113	1.155
Intelektualne teškoće	4	42	167	354	474	1.041
Oštećenje vida	135	132	125	107	480	979
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	108	311	397	87	39	942
Oštećenje sluha	55	90	115	24	241	525
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	444
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	23	72	23	118
Gluhosljepoća	-	-	0	1	0	1

Tablica 95.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Kronične bolesti	39	3.965	6.118
Psihičke bolesti	179	2.270	3.638
Tjelesno oštećenje	48	816	1.550
Kronične bolesti kod djece	1.397	-	-
Poremećaj glasa, jezika i govora	664	443	48
Intelektualne teškoće	157	771	113
Oštećenje vida	56	256	667
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	942	-	-
Oštećenje sluha	50	202	273
Višestruke teškoće	233	206	5
Poremećaji iz autističnog spektra	84	34	0
Gluhosljepoća	0	1	0

U tablici 96 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod žena s invaliditetom u Splitsko-dalmatinskoj županiji pri čemu su najčešće korištena pomagala za urogenitalni sustav, očna i tiftotehnička pomagala i pomagala kod šećerne bolesti.

Tablica 96. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste žene s invaliditetom

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Ukupno
Pomagala za urogenitalni sustav	7.834
Očna i tiftotehnička pomagala	6.004
Pomagala kod šećerne bolesti	4.058
Druga pomagala	3.365
Pomagala za kretanje	2.622
Obloge za rane	2.008
Ortoze	1.547
Slušna i surdotehnička pomagala	1.039
Ortopedske cipele	658
Pomagala za disanje	485
Pomagala za probavni sustav, stoma pomagala	446
Potrošni dijelovi za proteze za noge	93
Proteze za noge	92
Pomagala za govor	16
Pomagala za dijalizu	15
Proteze za ruke	8
Ortoproteze i elektronički uređaji	2
Ukupno	30.292

17. Šibensko-kninska županija

17.1. Opći sociodemografski podaci

U Šibensko-kninskoj županiji, stanje na dan 14.11.2023., živi 9.312 žena s invaliditetom (3,2% od ukupnog broja žena s invaliditetom) (tablica 1) te na taj način žene s invaliditetom čine 19% ukupnog stanovništva ženskog spola Šibensko-kninske županije (tablica 2). Najveći broj žena s invaliditetom, njih 6.008 (65%), je u dobnoj skupini 65+ godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 6% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio žena s invaliditetom u ukupnom stanovništvu ženskog spola županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Šibensko-kninska županija iznad prosjeka RH za radno-aktivnu dobnu skupinu, dobnu skupinu 65+ i za ukupnu prevalenciju, a ispod prosjeka ima prevalenciju u dječjoj dobi (tablica 2).

Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova/općina Šibensko-kninske županije te razrada prema dobnim skupinama nalaze se u tablicama 97 i 98.

Iz Šibensko-kninske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 299 osoba ženskog spola. Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te intelektualna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Šibensko-kninskoj županiji žive 43 braniteljice s invaliditetom te 36 osoba ženskog spola koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća.

Tablica 97. Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova/općina Šibensko-kninske županije – prevalencija invaliditeta na 10.000 žena

Grad/općina	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom	Prevalencija / 10.000 žena
ŠIBENIK	4.024	1,4	20
KNIN	1.265	0,4	6
DRNIŠ	772	0,3	4
VODICE	553	0,2	3
KISTANJE	391	0,1	2
SKRADIN	348	0,1	2
UNEŠIĆ	276	0,1	1
BILICE	205	0,1	1
RUŽIĆ	196	0,1	1
TISNO	182	0,1	1
BISKUPIJA	169	0,1	1
ROGOZNICA	167	0,1	1
PRIMOŠTEN	157	0,1	1
PIROVAC	124	0	1
MURTER - KORNATI	109	0	0,5
TRIBUNJ	106	0	0,5
ERVENIK	102	0	0,5
PROMINA	102	0	0,5
CIVLJANE	32	0	0,2
KIJEVO	30	0	0,1
Nepoznato	2	0	0
Ukupno	9.312		

Tablica 98. Prikaz broja žena s invaliditetom prema dobnim skupinama i gradovima/općinama Šibensko-kninske županije

Grad/općina	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
BILICE	17	62	126
BISKUPIJA	6	25	138
CIVLJANE	1	4	27
DRNIŠ	39	209	524
ERVENIK	4	13	85
KIJEVO	2	6	22
KISTANJE	21	87	283
KNIN	86	445	734
MURTER - KORNATI	10	39	60
PIROVAC	8	31	85
PRIMOŠTEN	11	44	102
PROMINA	6	19	77
ROGOZNICA	11	43	113
RUŽIĆ	6	48	142
SKRADIN	20	93	235
ŠIBENIK	268	1.252	2.504
TISNO	12	54	116
TRIBUNJ	9	29	68
UNEŠIĆ	11	27	238
VODICE	54	172	327

17.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod žena s invaliditetom s područja Šibensko-kninske županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa (tablica 99.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola razvrstane prema dobnim skupinama nalaze se u tablici 99.b.

Tablica 99.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola

Vrste oštećenja	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom	Prevalencija / 10.000 žena
Oštećenja lokomotornog sustava	4.158	1,4	21
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	4.136	1,4	21
Višestruka oštećenja	4.025	1,4	20
Mentalna oštećenja	2.015	0,7	10
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	1.572	0,5	8
Oštećenja vida	486	0,2	2
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	414	0,1	2
Oštećenja sluha	343	0,1	2
Oštećenja perifernog živčanog sustava	316	0,1	2
Intelektualna oštećenja	309	0,1	2
Poremećaji iz spektra autizma	20	0	0,1

Tablica 99.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Oštećenja lokomotornog sustava	36	871	3.251
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	89	963	3.084
Višestruka oštećenja	114	930	2.981
Mentalna oštećenja	40	715	1.260
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	120	466	986
Oštećenja vida	19	132	335
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	213	144	57
Oštećenja sluha	16	66	261
Oštećenja perifernog živčanog sustava	11	114	191
Intelektualna oštećenja	51	222	36
Poremećaji iz spektra autizma	15	5	0

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini artropatija (M00-M25), dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini ostalih oblika srčanih bolesti (I30-I52).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Šibensko-kninskoj županiji 0,2%, od ukupnog broja žena s invaliditetom, vještačeno kao osobe ženskog spola sa 100% oštećenjem od čega je 168 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 2 braniteljice Domovinskog rata, dok 2 imaju 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 100. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 100. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu ženskog spola

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj žena
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	641
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	467
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	20
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	2
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	32
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	383
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	446
H90-H95	Drugi poremećaji uha	340
Q90	Down sindrom	18
G35	Multipla skleroza	80

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod žena s invaliditetom s područja Šibensko-kninske županije su kronične bolesti te psihičke bolesti (tablica 101.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 101.a i 101.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 101.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	210	911	2.874	573	6	4.574
Psihičke bolesti	28	107	207	70	832	1.244
Oštećenje vida	28	54	41	42	168	333
Intelektualne teškoće	1	11	25	63	192	292
Poremećaj glasa, jezika i govora	2	3	4	5	266	280
Tjelesno oštećenje	27	70	74	49	0	220
Kronične bolesti kod djece	7	23	123	44	0	197
Oštećenje sluha	4	13	17	4	99	137
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	5	13	64	31	4	117
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	63
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	0	14	3	17

Tablica 101.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Kronične bolesti	27	1.199	3.348
Psihičke bolesti	18	528	698
Oštećenje vida	10	98	225
Intelektualne teškoće	47	210	35
Poremećaj glasa, jezika i govora	149	118	13
Tjelesno oštećenje	16	76	128
Kronične bolesti kod djece	197	-	-
Oštećenje sluha	12	47	78
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	117	-	-
Višestruke teškoće	19	44	0
Poremećaji iz autističnog spektra	12	5	0

U tablici 102 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod žena s invaliditetom u Šibensko-kninskoj županiji pri čemu su najčešće korištena pomagala za urogenitalni sustav, očna i tiftotehnička pomagala i pomagala kod šećerne bolesti.

Tablica 102. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste žene s invaliditetom

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Ukupno
Pomagala za urogenitalni sustav	2.342
Očna i tiftotehnička pomagala	1.812
Pomagala kod šećerne bolesti	1.363
Pomagala za kretanje	992
Ortoze	770
Druga pomagala	770
Obloge za rane	584
Slušna i surdotehnička pomagala	286
Ortopedske cipele	201
Pomagala za probavni sustav, stoma pomagala	90
Pomagala za disanje	60
Potrošni dijelovi za proteze za noge	35
Proteze za noge	32
Pomagala za dijalizu	3
Proteze za ruke	3
Pomagala za govor	3
Ukupno	9.346

18. Varaždinska županija**18.1. Opći sociodemografski podaci**

U Varaždinskoj županiji, stanje na dan 14.11.2023., živi 13.321 žena s invaliditetom (4,5% od ukupnog broja žena s invaliditetom) (tablica 1) te na taj način žene s invaliditetom čine 16,2% ukupnog stanovništva ženskog spola Varaždinske županije (tablica 2). Najveći broj žena s invaliditetom, njih 6.985 (52%), je u dobnoj skupini 65+ godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 10% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio žena s invaliditetom u ukupnom stanovništvu ženskog spola županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Varaždinska županija iznad prosjeka RH za radno-aktivnu dobnu skupinu, dobnu skupinu 65+ te za ukupnu prevalenciju, dok je prevalencija u dječjoj dobi u prosjeku RH (tablica 2).

Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova/općina Varaždinske županije te razrada prema dobnim skupinama nalaze se u tablicama 103 i 104.

Iz Varaždinske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 978 osoba ženskog spola. Višestruka oštećenja, oštećenja govorno-glasovne glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja te intelektualna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Varaždinskoj županiji živi 19 braniteljica s invaliditetom te 10 osoba ženskog spola koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća.

Tablica 103. Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova/općina Varaždinske županije – prevalencija invaliditeta na 10.000 žena

Grad/općina	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom	Prevalencija / 10.000 žena
VARAŽDIN	3.601	1,2	18
IVANEC	1.110	0,4	6
NOVI MAROF	924	0,3	5
LUDBREG	714	0,2	4
LEPOGLAVA	547	0,2	3
MARUŠEVEC	518	0,2	3
VARAŽDINSKE TOPLICE	515	0,2	3
TRNOVEC BARTOLOVEČKI	500	0,2	2
GORNJI KNEGINEC	427	0,1	2
SRAČINEC	379	0,1	2
VIDOVEC	367	0,1	2
PETRIJANEC	364	0,1	2
MARTIJANEC	359	0,1	2
BEDNJA	305	0,1	2
CESTICA	302	0,1	2
SVETI ĐURĐ	279	0,1	1
JALŽABET	266	0,1	1
SVETI ILIJA	265	0,1	1
VINICA	221	0,1	1
MALI BUKOVEC	187	0,1	1
KLENOVNIK	165	0,1	1
BERETINEC	164	0,1	1
BREZNICA	159	0,1	1
LJUBEŠĆICA	158	0,1	1
VISOKO	155	0,1	1
DONJA VOĆA	142	0	1
BREZNIČKI HUM	120	0	1
VELIKI BUKOVEC	108	0	0,5
Ukupno	13.321		

Tablica 104. Prikaz broja žena s invaliditetom prema dobnim skupinama i gradovima/općinama Varaždinske županije

Grad/općina	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
BEDNJA	21	99	185
BERETINEC	15	75	74
BREZNIČA	21	59	79
BREZNIČKI HUM	5	37	78
CESTICA	38	146	118
DONJA VOČA	13	50	79
GORNJI KNEGINEC	48	169	210
IVANEC	80	397	633
JALŽABET	18	113	135
KLENOVNIK	6	75	84
LEPOGLAVA	54	197	296
LUDBREG	82	263	369
LJUBEŠĆICA	17	65	76
MALI BUKOVEC	26	62	99
MARTIJANEC	27	147	185
MARUŠEVEC	42	183	293
NOVI MAROF	78	393	453
PETRIJANEC	69	163	132
SRAČINEC	36	159	184
SVETI ĐURĐ	33	93	153
SVETI ILIJA	23	114	128
TRNOVEC BARTOLOVEČKI	52	201	247
VARAŽDIN	328	1.266	2.007
VARAŽDINSKE TOPLICE	57	202	256
VELIKI BUKOVEC	10	41	57
VIDOVEC	42	152	173
VINICA	23	77	121
VISOKO	24	50	81

18.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod žena s invaliditetom s područja Varaždinske županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su višestruka oštećenja te oštećenja lokomotornog sustava (tablica 105.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola razvrstane prema dobnim skupinama nalaze se u tablici 105.b.

Tablica 105.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola

Vrste oštećenja	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom	Prevalencija / 10.000 žena
Višestruka oštećenja	5.437	1,8	27
Oštećenja lokomotornog sustava	5.135	1,7	26
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	4.782	1,6	24
Mentalna oštećenja	2.696	0,9	13
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	2.585	0,9	13
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	843	0,3	4
Intelektualna oštećenja	803	0,3	4
Oštećenja perifernog živčanog sustava	652	0,2	3
Oštećenja sluha	446	0,2	2
Oštećenja vida	430	0,1	2
Poremećaji iz spektra autizma	36	0	0,2

Tablica 105.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Višestruka oštećenja	392	2.052	2.993
Oštećenja lokomotornog sustava	85	1.647	3.403
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	149	1.810	2.823
Mentalna oštećenja	163	1.136	1.397
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	369	844	1.372
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	453	295	95
Intelektualna oštećenja	163	560	80
Oštećenja perifernog živčanog sustava	19	320	313
Oštećenja sluha	42	139	265
Oštećenja vida	52	155	223
Poremećaji iz spektra autizma	29	7	0

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini dorzopatija (M40-M54), dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini ostalih oblika srčanih bolesti (I30-I52).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Varaždinskoj županiji 0,4%, od ukupnog broja žena s invaliditetom, vještačeno kao osobe ženskog spola sa 100% oštećenjem od čega je 451 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, dok 2 imaju 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 106. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 106. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu ženskog spola

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj žena
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	942
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	615
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	36
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	25
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	51
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	692
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	315
H90-H95	Drugi poremećaji uha	463
Q90	Down sindrom	28
S78	Amputacija obje natkoljenice	1
G35	Multipla skleroza	128

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod žena s invaliditetom s područja Varaždinske županije su kronične bolesti te psihičke bolesti (tablica 107.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 107.a i 107.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 107.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	600	914	1.371	1.079	8	3.972
Psihičke bolesti	100	148	206	137	1.164	1.755
Tjelesno oštećenje	288	436	382	285	1	1.392
Intelektualne teškoće	39	47	85	149	389	709
Poremećaj glasa, jezika i govora	18	13	8	12	523	574
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	551
Kronične bolesti kod djece	23	79	193	79	0	374
Oštećenje vida	70	48	35	43	140	336
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	33	71	186	30	11	331
Oštećenje sluha	33	40	55	10	120	258
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	10	16	4	30

Tablica 107.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Kronične bolesti	65	1.652	2.255
Psihičke bolesti	65	818	872
Tjelesno oštećenje	46	520	826
Intelektualne teškoće	118	514	77
Poremećaj glasa, jezika i govora	325	232	17
Višestruke teškoće	160	389	2
Kronične bolesti kod djece	374	-	-
Oštećenje vida	39	112	185
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	331	-	-
Oštećenje sluha	25	89	144
Poremećaji iz autističnog spektra	24	6	0

U tablici 108 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod žena s invaliditetom u Varaždinskoj županiji pri čemu su najčešće korištena pomagala za urogenitalni sustav, očna i tiftotehnička pomagala i pomagala kod šećerne bolesti.

Tablica 108. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste žene s invaliditetom

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Ukupno
Pomagala za urogenitalni sustav	2.569
Očna i tiftotehnička pomagala	2.099
Pomagala kod šećerne bolesti	1.615
Pomagala za kretanje	1.264
Druga pomagala	1.032
Obloge za rane	761
Slušna i surdotehnička pomagala	502
Ortoze	431
Ortopedske cipele	244
Pomagala za probavni sustav, stoma pomagala	161
Pomagala za disanje	137
Potrošni dijelovi za proteze za noge	27
Proteze za noge	26
Pomagala za govor	18
Pomagala za dijalizu	3
Proteze za ruke	2
Ortoproteze i elektronički uređaji	1
Ukupno	10.892

19. Virovitičko-podravka županija**19.1. Opći sociodemografski podaci**

U Virovitičko-podravskoj županiji, stanje na dan 14.11.2023., žive 5.824 žene s invaliditetom (2% od ukupnog broja žena s invaliditetom) (tablica 1) te na taj način žene s invaliditetom čine 15,9% ukupnog stanovništva ženskog spola Virovitičko-podravke županije (tablica 2). Najveći broj žena s invaliditetom, njih 2.964 (51%), su u dobnoj skupini 65+ godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 9% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio žena s invaliditetom u ukupnom stanovništvu ženskog spola županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Virovitičko-podravka županija iznad prosjeka RH za radno-aktivnu dobnu skupinu, za dobnu skupinu 65+ te za ukupnu prevalenciju, a ispod prosjeka za prevalenciju u dječjoj dobi (tablica 2).

Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova/općina Virovitičko-podravke županije te razrada prema dobnim skupinama nalaze se u tablicama 109 i 110.

Tablica 109. Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova/općina Virovitičko-podravke županije – prevalencija invaliditeta na 10.000 žena

Grad/općina	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom	Prevalencija / 10.000 žena
VIROVITICA	1.515	0,5	8
SLATINA	916	0,3	5
PITOMAČA	755	0,3	4
SUHOPOLJE	491	0,2	2
ORAHOVICA	328	0,1	2
ŠPIŠIĆ BUKOVICA	294	0,1	1
GRADINA	241	0,1	1
LUKAČ	212	0,1	1
SOPJE	192	0,1	1
ČAČINCI	184	0,1	1
VOĆIN	155	0,1	1
ZDENCI	137	0	1
ČAĐAVICA	122	0	1
MIKLEUŠ	101	0	0,5
NOVA BUKOVICA	92	0	0,5
CRNAC	89	0	0,4
Ukupno	5.824		

Tablica 110. Prikaz broja žena s invaliditetom prema dobnim skupinama i gradovima/općinama Virovitičko-podravke županije

Grad/općina	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
CRNAC	10	28	51
ČAČINCI	12	70	102
ČAĐAVICA	13	41	68
GRADINA	23	100	118
LUKAČ	21	82	109
MIKLEUŠ	9	30	62
NOVA BUKOVICA	7	30	55
ORAHOVICA	23	126	179
PITOMAČA	76	305	374
SLATINA	75	374	467
SOPJE	22	65	105
SUHOPOLJE	43	196	252
ŠPIŠIĆ BUKOVICA	37	104	153
VIROVITICA	149	637	729
VOĆIN	15	77	63
ZDENCI	8	52	77

Iz Virovitičko-podravске županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 436 osoba ženskog spola. Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te intelektualna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Virovitičko-podravskoj županiji živi 16 braniteljica s invaliditetom te 10 osoba ženskog spola koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća.

19.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod žena s invaliditetom s područja Virovitičko-podravске županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su višestruka oštećenja te oštećenja drugih organa (tablica 111.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola razvrstane prema dobnim skupinama nalaze se u tablici 111.b.

Tablica 111.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola

Vrste oštećenja	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom	Prevalencija / 10.000 žena
Višestruka oštećenja	2.889	1,0	14
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	2.621	0,9	13
Oštećenja lokomotornog sustava	2.364	0,8	12
Mentalna oštećenja	1.672	0,6	8
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	1.242	0,4	6
Intelektualna oštećenja	511	0,2	3
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	394	0,1	2
Oštećenja vida	313	0,1	2
Oštećenja sluha	213	0,1	1
Oštećenja perifernog živčanog sustava	191	0,1	1
Poremećaji iz spektra autizma	13	0	0,1
Gluhosljepoća	2	0	0

Tablica 111.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Višestruka oštećenja	193	1.041	1.655
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	74	909	1.638
Oštećenja lokomotornog sustava	40	779	1.545
Mentalna oštećenja	78	674	920
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	101	448	693
Intelektualna oštećenja	125	336	50
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	204	146	44
Oštećenja vida	22	116	175
Oštećenja sluha	11	45	157
Oštećenja perifernog živčanog sustava	2	104	85
Poremećaji iz spektra autizma	9	4	0
Gluhosljepoća	1	0	1

Najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini ostalih oblika srčanih bolesti (I30-I52), dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini dorzopatija (M40-M54).

Izješće o ženama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Virovitičko-podravskoj županiji 0,2%, od ukupnog broja žena s invaliditetom, vještačeno kao osobe ženskog spola sa 100% oštećenjem od čega je 188 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje.

U tablici 112. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 112. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu ženskog spola

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj žena
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	776
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	497
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	13
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	7
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	19
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	352
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	269
H90-H95	Drugi poremećaji uha	213
Q90	Down sindrom	13
S58	Amputacija obje podlaktice	1
G35	Multipla skleroza	55

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod žena s invaliditetom s područja Virovitičko-podravke županije su kronične bolesti te psihičke bolesti (tablica 113.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 113.a i 113.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 113.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	250	768	979	448	3	2.448
Psihičke bolesti	34	218	211	120	692	1.275
Tjelesno oštećenje	167	351	223	176	0	917
Intelektualne teškoće	2	34	62	83	304	485
Poremećaj glasa, jezika i govora	6	3	2	1	250	262
Oštećenje vida	26	38	42	39	99	244
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	219
Kronične bolesti kod djece	11	50	85	30	0	176
Oštećenje sluha	16	32	16	7	79	150
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	13	13	41	10	4	81
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	2	5	3	10
Gluhosljepoća	-	-	0	1	0	1

Tablica 113.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Kronične bolesti	11	929	1.508
Psihičke bolesti	32	536	707
Tjelesno oštećenje	32	249	636
Intelektualne teškoće	116	321	48
Poremećaj glasa, jezika i govora	124	123	15
Oštećenje vida	11	87	146
Višestruke teškoće	121	91	7
Kronične bolesti kod djece	176	-	-
Oštećenje sluha	8	35	107
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	81	-	-
Poremećaji iz autističnog spektra	6	4	0
Gluhosljepoća	1	0	0

U tablici 114 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod žena s invaliditetom u Virovitičko-podravskoj županiji pri čemu su najčešće korištena pomagala za urogenitalni sustav, očna i tiflehnička pomagala i pomagala za kretanje.

Tablica 114. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste žene s invaliditetom

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Ukupno
Pomagala za urogenitalni sustav	1.381
Očna i tiflehnička pomagala	1.012
Pomagala za kretanje	781
Pomagala kod šećerne bolesti	779
Druga pomagala	470
Obloge za rane	349
Ortoze	328
Ortopedske cipele	249
Slušna i surdotehnička pomagala	165
Pomagala za probavni sustav, stoma pomagala	82
Pomagala za disanje	64
Proteze za noge	15
Potrošni dijelovi za proteze za noge	14
Pomagala za govor	9
Proteze za ruke	1
Ukupno	5.699

20. Vukovarsko-srijemska županija**20.1. Opći sociodemografski podaci**

U Vukovarsko-srijemskoj županiji, stanje na dan 14.11.2023., žive 9.444 žene s invaliditetom (3,2% od ukupnog broja žena s invaliditetom) (tablica 1) te na taj način žene s invaliditetom čine 12,7% ukupnog stanovništva ženskog spola Vukovarsko-srijemske županije (tablica 2). Najveći broj žena s invaliditetom, njih 4.690 (50%), je u dobnoj skupini 65+ godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 9% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio žena s invaliditetom u ukupnom stanovništvu ženskog spola županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Vukovarsko-srijemska županija ispod prosjeka RH za prevalenciju u dječjoj dobi, za radno-aktivnu dobnu skupinu, za dobnu skupinu 65+ te za ukupnu prevalenciju (tablica 2).

Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova/općina Vukovarsko-srijemske županije te razrada prema dobnim skupinama nalaze se u tablicama 115 i 116.

Iz Vukovarsko-srijemske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 812 osoba ženskog spola. Višestruka oštećenja, oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja te intelektualna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Vukovarsko-srijemskoj županiji žive 233 braniteljice s invaliditetom te 107 osoba ženskog spola koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća.

Tablica 115. Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova/općina Vukovarsko-srijemske županije – prevalencija invaliditeta na 10.000 žena

Grad/općina	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom	Prevalencija / 10.000 žena
VINKOVCI	2.189	0,7	11
VUKOVAR	1.985	0,7	10
ŽUPANJA	524	0,2	3
ILOK	346	0,1	2
NUŠTAR	336	0,1	2
IVANKOVO	323	0,1	2
TRPINJA	275	0,1	1
OTOK	257	0,1	1
STARI JANKOVCI	232	0,1	1
DRENOVCI	224	0,1	1
NIJEMCI	218	0,1	1
BOROVO	211	0,1	1
CERNA	179	0,1	1
BOŠNJACI	166	0,1	1
ANDRIJAŠEVCI	165	0,1	1
GUNJA	154	0,1	1
MARKUŠICA	151	0,1	1
PRIVLAKA	150	0,1	1
VRBANJA	143	0	1
BABINA GREDA	139	0	1
STARI MIKANOVCI	131	0	1
TOVARNIK	130	0	1
JARMINA	121	0	1
GRADIŠTE	113	0	1
BOGDANOVCI	112	0	1
ŠTITAR	92	0	0,5
TOMPOJEVCI	91	0	0,5
VOĐINCI	89	0	0,4
TORDINCI	84	0	0,4
LOVAS	69	0	0,3
NEGOSLAVCI	45	0	0,2
Ukupno	9.444		

Tablica 116. Prikaz broja žena s invaliditetom prema dobnim skupinama i gradovima/općinama Vukovarsko-srijemske županije

Grad/općina	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
ANDRIJAŠEVCI	16	71	78
BABINA GREDA	25	69	45
BOGDANOVC	8	47	57
BOROVO	11	73	127
BOŠNJACI	14	78	74
CERNA	24	81	74
DRENOVC	16	116	92
GRADIŠTE	12	48	53
GUNJA	13	80	61
ILOK	30	143	173
IVANKOVO	34	138	151
JARMINA	13	51	57
LOVAS	8	37	24
MARKUŠICA	11	45	95
NEGOSLAVCI	3	22	20
NIJEMCI	22	91	105
NUŠTAR	46	144	146
OTOK	24	112	121
PRIVLAKA	9	60	81
STARI JANKOVCI	23	90	119
STARI MIKANOVC	22	64	45
ŠTITAR	17	39	36
TOMPOJEVC	3	40	48
TORDINCI	10	41	33
TOVARNIK	9	74	47
TRPINJA	18	114	143
VINKOVCI	215	861	1.113
VOĐINCI	16	41	32
VRBANJA	17	51	75
VUKOVAR	146	709	1.130
ŽUPANJA	56	233	235

20.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod žena s invaliditetom s područja Vukovarsko-srijemske županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su višestruka oštećenja te oštećenja drugih organa (tablica 117.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola razvrstane prema dobnim skupinama nalaze se u tablici 117.b.

Tablica 117.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola

Vrste oštećenja	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom	Prevalencija / 10.000 žena
Višestruka oštećenja	3.428	1,2	17
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	3.305	1,1	16
Oštećenja lokomotornog sustava	2.860	1,0	14
Mentalna oštećenja	2.401	0,8	12
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	1.420	0,5	7
Intelektualna oštećenja	699	0,2	3
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	699	0,2	3
Oštećenja vida	419	0,1	2
Oštećenja sluha	298	0,1	1
Oštećenja perifernog živčanog sustava	220	0,1	1
Poremećaji iz spektra autizma	43	0	0,2
Gluhosljepoća	4	0	0

Tablica 117.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Višestruka oštećenja	387	1.357	1.684
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	116	1.379	1.810
Oštećenja lokomotornog sustava	40	970	1.850
Mentalna oštećenja	79	1.107	1.215
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	193	587	640
Intelektualna oštećenja	201	437	61
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	272	354	73
Oštećenja vida	33	144	242
Oštećenja sluha	28	105	165
Oštećenja perifernog živčanog sustava	11	114	95
Poremećaji iz spektra autizma	35	8	0
Gluhosljepoća	1	1	2

Najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini ostalih oblika srčanih bolesti (I30-I52), dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini dorzopatija (M40-M54).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Vukovarsko-srijemskoj županiji 0,3%, od ukupnog broja žena s invaliditetom, vještačeno kao osobe ženskog spola sa 100% oštećenjem od čega je 286 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 6 braniteljica Domovinskog rata, dok 2 imaju 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 118. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 118. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu ženskog spola

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj žena
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	678
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	541
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	43
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	15
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	38
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	450
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	345
H90-H95	Drugi poremećaji uha	295
Q90	Down sindrom	31
G35	Multipla skleroza	81

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod žena s invaliditetom s područja Vukovarsko-srijemske županije su kronične bolesti te psihičke bolesti (tablica 119.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 119.a i 119.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 119.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	758	883	832	500	6	2.979
Psihičke bolesti	246	258	279	83	1.077	1.943
Tjelesno oštećenje	270	363	223	197	0	1.053
Intelektualne teškoće	41	58	80	141	329	649
Poremećaj glasa, jezika i govora	32	39	18	29	422	540
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	433
Oštećenje vida	61	41	55	72	135	364
Kronične bolesti kod djece	28	78	130	58	0	294
Oštećenje sluha	44	45	29	7	95	220
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	8	26	53	27	9	123
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	7	23	10	40
Gluhosljepoća	-	-	0	2	0	2

Tablica 119.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Kronične bolesti	27	1.289	1.663
Psihičke bolesti	33	889	1.021
Tjelesno oštećenje	41	272	740
Intelektualne teškoće	183	405	61
Poremećaj glasa, jezika i govora	170	321	49
Višestruke teškoće	252	181	0
Oštećenje vida	28	118	218
Kronične bolesti kod djece	294	-	-
Oštećenje sluha	23	88	109
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	123	-	-
Poremećaji iz autističnog spektra	34	6	0
Gluhosljepoća	1	0	1

U tablici 120 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod žena s invaliditetom u Vukovarsko-srijemskoj županiji pri čemu su najčešće korištena očna i tiftotehnička pomagala, pomagala za urogenitalni sustav i pomagala kod šećerne bolesti.

Tablica 120. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste žene s invaliditetom

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Ukupno
Očna i tiftotehnička pomagala	1.722
Pomagala za urogenitalni sustav	1.706
Pomagala kod šećerne bolesti	1.348
Pomagala za kretanje	1.034
Druga pomagala	782
Ortoze	518
Obloge za rane	390
Slušna i surdotehnička pomagala	349
Ortopedske cipele	228
Pomagala za probavni sustav, stoma pomagala	128
Pomagala za disanje	69
Proteze za noge	32
Potrošni dijelovi za proteze za noge	31
Pomagala za govor	10
Proteze za ruke	4
Pomagala za dijalizu	3
Ortoproteze i elektronički uređaji	1
Ukupno	8.355

21. Zadarska županija**21.1. Opći sociodemografski podaci**

U Zadarskoj županiji, stanje na dan 14.11.2023., živi 8.780 žena s invaliditetom (3% od ukupnog broja žena s invaliditetom) (tablica 1) te na taj način žene s invaliditetom čine 10,7% ukupnog stanovništva ženskog spola Zadarske županije (tablica 2). Najveći broj žena s invaliditetom, njih 4.719 (54%), je u dobnoj skupini 65+ godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 11% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio žena s invaliditetom u ukupnom stanovništvu ženskog spola županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Zadarska županija ispod prosjeka RH za prevalenciju u dječjoj dobi, za radno-aktivnu dobnu skupinu, za dobnu skupinu 65+ te za ukupnu prevalenciju (tablica 2).

Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova/općina Zadarske županije te razrada prema dobnim skupinama nalaze se u tablicama 121 i 122.

Tablica 121. Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova/općina Zadarske županije – prevalencija invaliditeta na 10.000 žena

Grad/općina	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom	Prevalencija / 10.000 žena
ZADAR	3.787	1,3	19
BENKOVAC	604	0,2	3
OBROVAC	308	0,1	2
BIOGRAD NA MORU	283	0,1	1
GRAČAC	251	0,1	1
SVETI FILIP I JAKOV	244	0,1	1
POLIČNIK	235	0,1	1
SUKOŠAN	210	0,1	1
POSEDARJE	206	0,1	1
VIR	199	0,1	1
PREKO	183	0,1	1
BIBINJE	181	0,1	1
PAKOŠTANE	181	0,1	1
PAG	180	0,1	1
NIN	159	0,1	1
RAŽANAC	133	0	1
PAŠMAN	130	0	1
ZEMUNIK DONJI	130	0	1
STANKOVCI	114	0	1
STARIGRAD	110	0	0,5
VRSI	104	0	0,5
NOVIGRAD	100	0	0,5
SALI	98	0	0,5
PRIVLAKA	84	0	0,4
ŠKABRNJA	84	0	0,4
GALOVAC	74	0	0,4
POLAČA	72	0	0,4
JASENICE	69	0	0,3
KALI	69	0	0,3
LIŠANE OSTROVIČKE	47	0	0,2
POVLJANA	44	0	0,2
KOLAN	43	0	0,2
KUKLJICA	37	0	0,2
TKON	26	0	0,1
Nepoznato	1	0	0
Ukupno	8.780		

Tablica 122. Prikaz broja žena s invaliditetom prema dobnim skupinama i gradovima/općinama Zadarske županije

Grad/općina	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
BENKOVAC	70	220	314
BIBINJE	26	69	86
BIOGRAD NA MORU	31	96	156
GALOVAC	7	23	44
GRAČAC	5	73	173
JASENICE	6	20	43
KALI	4	16	49
KOLAN	3	12	28
KUKLJICA	1	7	29
LIŠANE OSTROVIČKE	2	14	31
NIN	24	54	81
NOVIGRAD	13	44	43
OBROVAC	16	110	182
PAG	15	56	109
PAKOŠTANE	15	65	101
PAŠMAN	5	48	77
POLAČA	7	17	48
POLIČNIK	31	109	95
POSEDARJE	26	81	99
POVLJANA	4	9	31
PREKO	18	46	119
PRIVLAKA	4	29	51
RAŽANAC	11	45	77
SALI	5	35	58
STANKOVCI	17	33	64
STARIGRAD	13	29	68
SUKOŠAN	26	83	101
SVETI FILIP I JAKOV	26	85	133
ŠKABRNJA	15	26	43
TKON	6	5	15
VIR	10	59	130
VRSI	17	28	59
ZADAR	481	1.396	1.910
ZEMUNIK DONJI	18	41	71

Iz Zadarske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 703 osobe ženskog spola. Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te intelektualna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Zadarskoj županiji živi 58 braniteljica s invaliditetom te 64 osobe ženskog spola koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća.

21.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod žena s invaliditetom s područja Zadarske županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su oštećenja drugih organa i organskih sustava te višestruka oštećenja (tablica 123.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola razvrstane prema dobnim skupinama nalaze se u tablici 123.b.

Tablica 123.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola

Vrste oštećenja	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom	Prevalencija / 10.000 žena
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	2.820	1,0	14
Višestruka oštećenja	2.613	0,9	13
Oštećenja lokomotornog sustava	2.519	0,9	13
Mentalna oštećenja	1.785	0,6	9
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	1.337	0,5	7
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	758	0,3	4
Intelektualna oštećenja	348	0,1	2
Oštećenja vida	317	0,1	2
Oštećenja perifernog živčanog sustava	283	0,1	1
Oštećenja sluha	173	0,1	1
Poremećaji iz spektra autizma	40	0	0,2
Gluhosljepoća	1	0	0

Tablica 123.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	90	997	1.733
Višestruka oštećenja	177	849	1.587
Oštećenja lokomotornog sustava	28	766	1.725
Mentalna oštećenja	69	744	972
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	105	483	749
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	529	199	30
Intelektualna oštećenja	122	190	36
Oštećenja vida	12	85	220
Oštećenja perifernog živčanog sustava	13	118	152
Oštećenja sluha	22	69	82
Poremećaji iz spektra autizma	32	8	0
Gluhosljepoća	0	1	0

Najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju ishemijskim bolestima srca (I20-I25) te skupini ostalih oblika srčanih bolesti (I30-I52), dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M40-M54).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Zadarskoj županiji 0,3%, od ukupnog broja žena s invaliditetom, vještačeno kao osobe ženskog spola sa 100% oštećenjem od čega je 356 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 1 braniteljica Domovinskog rata, dok ih 6 ima 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 124. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 124. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu ženskog spola

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj žena
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	452
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	517
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	40
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	13
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	42
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	410
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	203
H90-H95	Drugi poremećaji uha	174
Q90	Down sindrom	36
S48	Amputacija obje nadlaktice	1
G35	Multipla skleroza	119

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod žena s invaliditetom s područja Zadarske županije su kronične bolesti te psihičke bolesti (tablica 125.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 125.a i 125.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 125.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	152	427	656	599	13	1.847
Psihičke bolesti	16	90	190	101	956	1.353
Tjelesno oštećenje	371	309	273	212	1	1.166
Poremećaj glasa, jezika i govora	0	7	7	14	608	636
Intelektualne teškoće	0	3	65	90	158	316
Oštećenje vida	42	43	41	49	129	304
Kronične bolesti kod djece	7	41	80	58	2	188
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	12	25	61	20	15	133
Oštećenje sluha	6	19	23	17	56	121
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	79
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	3	26	7	36

Tablica 125.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Kronične bolesti	32	772	1.043
Psihičke bolesti	36	520	797
Tjelesno oštećenje	65	543	558
Poremećaj glasa, jezika i govora	439	182	15
Intelektualne teškoće	101	179	36
Oštećenje vida	12	77	215
Kronične bolesti kod djece	188	-	-
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	133	-	-
Oštećenje sluha	15	53	53
Višestruke teškoće	38	41	0
Poremećaji iz autističnog spektra	29	7	0

U tablici 126 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod žena s invaliditetom u Zadarskoj županiji pri čemu su najčešće korištena pomagala za urogenitalni sustav, očna i tiflotehnička pomagala i pomagala kod šećerne bolesti.

Tablica 126. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste žene s invaliditetom

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Ukupno
Pomagala za urogenitalni sustav	1.800
Očna i tiflotehnička pomagala	1.637
Pomagala kod šećerne bolesti	1.099
Pomagala za kretanje	941
Druga pomagala	828
Obloge za rane	579
Ortoze	478
Slušna i surdotehnička pomagala	242
Ortopedske cipele	206
Pomagala za disanje	130
Pomagala za probavni sustav, stoma pomagala	125
Proteze za noge	34
Potrošni dijelovi za proteze za noge	33
Pomagala za dijalizu	7
Pomagala za govor	3
Ortoproteze i elektronički uređaji	1
Ukupno	8.143

22. Zagrebačka županija

22.1. Opći sociodemografski podaci

U Zagrebačkoj županiji, stanje na dan 14.11.2023., živi 20.355 žena s invaliditetom (6,9% od ukupnog broja žena s invaliditetom) (tablica 1) te na taj način žene s invaliditetom čine 13,1% ukupnog stanovništva ženskog spola Zagrebačke županije (tablica 2). Najveći broj žena s invaliditetom, njih 9.622 (47%), su u dobnoj skupini 65+ godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 13% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio žena s invaliditetom u ukupnom stanovništvu ženskog spola županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Zagrebačka županija ispod prosjeka RH za radno-aktivnu dobnu skupinu, dobnu skupinu 65+ i za ukupnu prevalenciju te da ima iznad prosjeka prevalenciju u dječjoj dobi (tablica 2).

Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova/općina Zagrebačke županije te razrada prema dobnim skupinama nalaze se u tablicama 127 i 128.

Tablica 127. Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova/općina Zagrebačke županije – prevalencija invaliditeta na 10.000 žena

Grad/općina	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom	Prevalencija / 10.000 žena
VELIKA GORICA	4.209	1,4	21
SAMOBOR	2.186	0,7	11
ZAPREŠIĆ	1.841	0,6	9
JASTREBARSKO	1.108	0,4	6
SVETI IVAN ZELINA	1.084	0,4	5
DUGO SELO	1.046	0,4	5
SVETA NEDELJA	1.031	0,3	5
VRBOVEC	969	0,3	5
IVANIĆ-GRAD	937	0,3	5
BRDOVEC	713	0,2	4
KRIŽ	492	0,2	2
RUGVICA	461	0,2	2
BISTRA	430	0,1	2
BRCKOVLJANI	418	0,1	2
KLOŠTAR IVANIĆ	370	0,1	2
DUBRAVA	331	0,1	2
KLINČA SELA	302	0,1	2
JAKOVLJE	286	0,1	1
GRADEC	247	0,1	1
PISAROVINA	247	0,1	1
STUPNIK	232	0,1	1
PUŠĆA	171	0,1	1
KRAŠIĆ	153	0,1	1
MARIJA GORICA	150	0,1	1
ORLE	136	0	1
POKUPSKO	102	0	0,5
PRESEKA	100	0	0,5
LUKA	96	0	0,5
RAKOVEC	96	0	0,5
FARKAŠEVAC	95	0	0,5
KRAVARSKO	90	0	0,4
BEDENICA	85	0	0,4
DUBRAVICA	82	0	0,4
ŽUMBERAK	59	0	0,3
Ukupno	20.355		

Tablica 128. Prikaz broja žena s invaliditetom prema dobnim skupinama i gradovima/općinama Zagrebačke županije

Grad/općina	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
BEDENICA	11	37	37
BISTRA	54	187	189
BRCKOVLJANI	50	189	179
BRDOVEC	105	299	309
DUBRAVA	31	146	154
DUBRAVICA	3	42	37
DUGO SELO	164	453	429
FARKAŠEVAC	8	46	41
GRADEC	31	96	120
IVANIĆ-GRAD	126	362	449
JAKOVLJE	26	115	145
JASTREBARSKO	119	430	559
KLINČA SELA	48	108	146
KLOŠTAR IVANIĆ	48	155	167
KRAŠIĆ	17	56	80
KRAVARSKO	10	43	37
KRIŽ	59	171	262
LUKA	7	47	42
MARIJA GORICA	19	66	65
ORLE	25	61	50
PISAROVINA	30	83	134
POKUPSKO	13	42	47
PRESEKA	12	47	41
PUŠĆA	26	67	78
RAKOVEC	12	42	42
RUGVICA	57	211	193
SAMOBOR	346	872	968
STUPNIK	30	99	103
SVETA NEDELJA	133	396	502
SVETI IVAN ZELINA	94	430	560
VELIKA GORICA	589	1.597	2.023
VRBOVEC	126	398	445
ZAPREŠIĆ	239	646	956
ŽUMBERAK	3	23	33

Iz Zagrebačke županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1.917 osoba ženskog spola. Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te mentalna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Zagrebačkoj županiji žive 44 braniteljice s invaliditetom te 20 osoba ženskog spola koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća.

22.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod žena s invaliditetom s područja Zagrebačke županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su oštećenja lokomotornog sustava te višestruka oštećenja (tablica 129.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola razvrstane prema dobnim skupinama nalaze se u tablici 129.b.

Tablica 129.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola

Vrste oštećenja	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom	Prevalencija / 10.000 žena
Oštećenja lokomotornog sustava	6.371	2,2	32
Višestruka oštećenja	6.046	2,0	30
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	6.011	2,0	30
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	4.300	1,5	21
Mentalna oštećenja	3.763	1,3	19
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	1.970	0,7	10
Intelektualna oštećenja	955	0,3	5
Oštećenja vida	594	0,2	3
Oštećenja perifernog živčanog sustava	427	0,1	2
Oštećenja sluha	427	0,1	2
Poremećaji iz spektra autizma	64	0	0,3
Gluhosljepoća	8	0	0

Tablica 129.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Oštećenja lokomotornog sustava	130	2.362	3.879
Višestruka oštećenja	610	2.231	3.205
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	235	2.493	3.283
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	617	1.272	2.411
Mentalna oštećenja	323	1.712	1.728
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	1.117	779	74
Intelektualna oštećenja	229	673	53
Oštećenja vida	44	253	297
Oštećenja perifernog živčanog sustava	23	226	178
Oštećenja sluha	32	204	191
Poremećaji iz spektra autizma	47	17	0
Gluhosljepoća	0	4	4

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M40-M54), dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju pripadaju zloćudnoj novotvorini dojke (C50) i ishemijskim bolestima srca (I20-I25)

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Zagrebačkoj županiji 0,5%, od ukupnog broja žena s invaliditetom, vještačeno kao osobe ženskog spola sa 100% oštećenjem od čega je 716 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 1 braniteljica Domovinskog rata, dok 1 ima 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 130. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 130. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu ženskog spola

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj žena
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	951
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	802
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	64
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	43
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	41
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	701
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	430
H90-H95	Drugi poremećaji uha	416
Q90	Down sindrom	53
S78	Amputacija obje natkoljenice	1
S88	Amputacija obje potkoljenice	1
G35	Multipla skleroza	226

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod žena s invaliditetom s područja Zagrebačke županije su kronične bolesti te psihičke bolesti (tablica 131.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 131.a i 131.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 131.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	717	1.401	1.861	1.017	26	5.022
Psihičke bolesti	174	311	322	128	2.096	3.031
Poremećaj glasa, jezika i govora	36	82	54	18	1.483	1.673
Tjelesno oštećenje	289	428	321	223	1	1.262
Intelektualne teškoće	41	60	68	140	545	854
Kronične bolesti kod djece	61	282	203	105	2	653
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	619
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	106	222	121	44	40	533
Oštećenje vida	94	67	43	62	233	499
Oštećenje sluha	45	44	62	26	124	301
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	7	27	22	56
Gluhosljepoća	-	-	0	4	0	4

Tablica 131.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Kronične bolesti	78	2.337	2.607
Psihičke bolesti	159	1.388	1.484
Poremećaj glasa, jezika i govora	953	690	30
Tjelesno oštećenje	54	493	715
Intelektualne teškoće	183	618	53
Kronične bolesti kod djece	653	-	-
Višestruke teškoće	394	221	4
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	533	-	-
Oštećenje vida	31	198	270
Oštećenje sluha	23	147	131
Poremećaji iz autističnog spektra	41	15	0
Gluhosljepoća	0	3	1

U tablici 132 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod žena s invaliditetom u Zagrebačkoj županiji pri čemu su najčešće korištena očna i tiftotehnička pomagala, pomagala za urogenitalni sustav i pomagala kod šećerne bolesti.

Tablica 132. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste žene s invaliditetom

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Ukupno
Očna i tiftotehnička pomagala	4.151
Pomagala za urogenitalni sustav	3.004
Pomagala kod šećerne bolesti	2.348
Pomagala za kretanje	1.881
Druga pomagala	1.591
Ortoze	923
Obloge za rane	903
Slušna i surdotehnička pomagala	611
Ortopedske cipele	599
Pomagala za disanje	370
Pomagala za probavni sustav, stoma pomagala	310
Potrošni dijelovi za proteze za noge	67
Proteze za noge	62
Pomagala za govor	16
Pomagala za dijalizu	7
Proteze za ruke	4
Ortoproteze i elektronički uređaji	1
Ukupno	16.848